

DE KORHAAN

Jaargang 30, Nummer 4
September 1996

In dit nummer:

- * Visarenden bij Naardermeer
- * Waar riep de koekoek?
- * Flora- en Faunawet moet beter

DE KORHAAN

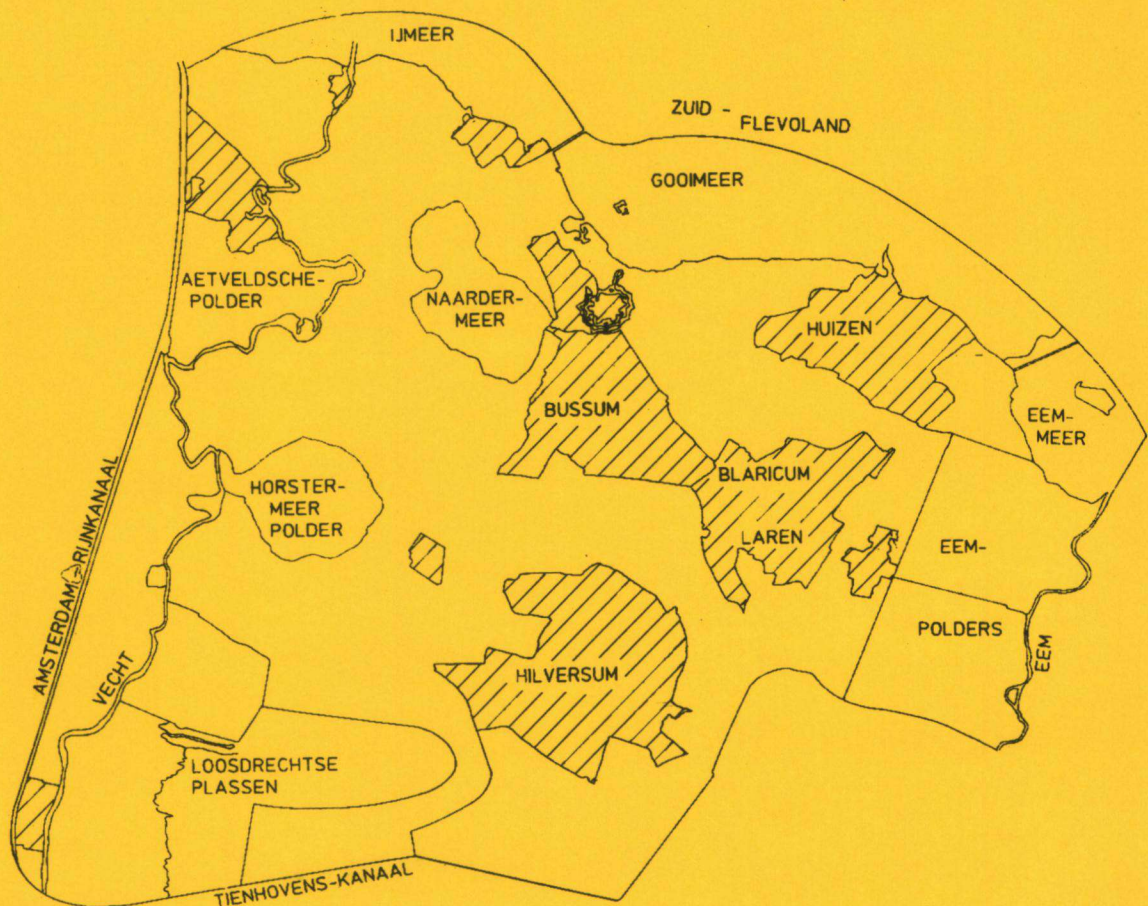
Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie	: Wim Duurland Willem-Jan Hoeffnagel Pieter Schut Ruud Willemstein	
Redactieadres	: Menno Simonszof 84 1216 LM Hilversum	035-6217222
Verzending en ledenadministratie	: Bep Dwars-Van Achterbergh Postbus 1493 1200 BL Hilversum	035-6850627
Advertenties	: Jacques Meijer Molenpad 19 1381 EC Weesp	0294-416502
Druk	: Grafisch Centrum Tomingroep, Hilversum.	

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren copy: uiterlijk 15 november 1996.

ISSN: 0929-8762

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	90
Visarenden vaste gast Naardermeer	91
Kalender van Het Vogeljaar is weer klaar	91
Midwintertelling 1996 zet alle statistieken op z'n kop	92
De mening van de lezers	95
In memoriam Corrie van der Baan	96
Over de invloed van droogte op broedsucces van weidevogels	97
Korhaan blijft constant in Nederland	99
Nederland ondersteunt watervogels internationaal	99
Nieuwe Flora- en Faunawet	100
is niet bij voorbaat beter	100
Ledenwerfcampagne voor vogelwerkgroep	104
Een bijzondere ontmoeting van een fitis met een heggemus	105
Noordhollandse vogeldag 1996 in IJmuiden	105
Lepelaars kiezen voor de wadden	106
Themadag watervogels randmeren	106
Vreemde kruisbek in Ankeveen	107
Haantjes	107
De merels in de tuinen en hun 'natuurlijke' vijanden	108
Merel imiteert wekker	110
Europese trekvogeldag ook in het Corversbos	110
Waar riep de koekoek in 1996?	111
Roofvogelstroperij in het Gooi	112
Vogels en vogelaars vinden Bovenmeent	113
Jubileum fotowedstrijd	113
Programma	114
Ontvangen Literatuur	116
Mutaties Ledenbestand	117
Veldwaarnemingen	118
Kor Haan	120

Van de voorzitter

Nu de zomer langzamerhand ten einde loopt, breken voor de actieve vogelaars onder ons weer drukke tijden aan. Er is de komende maanden weer van alles te zien en te beleven. In de Eempolders, waar ik dagelijks door kom op weg naar het werk, is de overgang naar de herfst al weer goed aan het vogelleven te zien. In de weilanden zijn de grutto's al weer lange tijd verdwenen. De Kieviten, die vrijwel het hele jaar aanwezig zijn, zwerven in deze tijd in grote groepen rond en gedragen zich nu duidelijk anders dan in het voorjaar, wanneer zij gespreid over de percelen hun territoria trachten te veroveren en daarbij voortdurend de aandacht trekken door hun baltsgedrag. Ook later in het seizoen, wanneer de meesten broeden, zijn zij nog sterk gespreid over het gebied. In die tijd houden veel weidevogels zich ook veel meer in het gras verborgen, maar in deze tijd zie je regelmatig grote groepen die rondzwerven van de ene plek naar de andere. Ook de veldleeuweriken, die zeker bij mooi weer nog tot ver in de zomer hun jubelende zang laten klinken, zijn de laatste tijd niet meer te horen en inmiddels verschijnen er ook al weer vogelsoorten die al bezig zijn door te trekken. Zo zie ik al weer tapuiten langs de slootranden voor mij uit vliegen en op diverse plaatsen zitten groepen kempfanen in het gras. Deze zitten vaak wel met tientallen bij elkaar, in gezelschap van groepen Kieviten en spreuwen. Er valt dus weer heel wat te beleven, maar er is ook weer veel te doen, want in de komende maanden zullen er weer diverse najaars- en wintertellingen van start gaan.

Er is de laatste maanden hard gewerkt aan een nieuw informatief boekje met de titel "Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek". Het gaat om een uitgave in handig zakboekformaat, dat bedoeld is om mensen op weg te helpen bij het waarnemen van vogels in het werkgebied van de vogelwerkgroep. Het boekje bevat een tabel die een overzicht geeft van de vogels die men in dit gebied kan aantreffen. Daarbij wordt aangegeven in welke periode deze vogels aanwezig zijn of wanneer men een redelijke kans heeft ze waar te nemen. Daarnaast bevat het boek ook een aantal hoofdstukken waarin wordt aangegeven wat er zoal te zien is in de loop van de seizoenen en van wat er te vinden is in bepaalde gebieden, zoals bossen, graslanden, heiden en in plassen, moerassen en dergelijke. Het boekje is rijk geïllustreerd, met tekeningen en foto's. Het werk gaat binnenkort naar de drukker en als alles volgens de planning verloopt, dan zal het nog dit najaar kunnen verschijnen.

Er is onlangs in de plaatselijke pers veel gepubliceerd over het kappen van een groot aantal bomen in het Baarnse bos. Staatsbosbeheer heeft daar, midden in het broedseizoen, een groot deel van de bomen verkocht aan houthandelaren. In het bos waren talloze zangvogels volop bezig met broeden. Waarschijnlijk waren er ook nesten van de boomvalk aanwezig. Het is droevig te moeten constateren dat zelfs een overheidsinstantie zich nog niets blijkt aan te trekken van de huidige wetgeving, die het verstoren van vogels in het broedseizoen ten ene male verbiedt.

Helaas werd dit nieuws pas bekend nadat het kwaad al was geschied en in een periode dat veel mensen op vakantie waren. Daarom is het helaas niet mogelijk geweest vanuit de vogelwerkgroep op tijd protest aan te tekenen, maar het is natuurlijk duidelijk dat dit soort praktijken moet worden voorkomen. Ik roep hierbij dan ook alle leden op in de toekomst tijdig te melden wanneer men er kennis van neemt dat er plannen bestaan die zullen leiden tot het verstoren van broedende vogels. Hoe eerder wij van zulke plannen op de hoogte zijn, hoe meer er tegen kan worden gedaan. Voor wat betreft het gebeuren in het Baarnse bos zal het bestuur zich binnenkort nog beraden en nagaan welke stappen er alsnog kunnen worden genomen.

Onlangs is er door de vogelwerkgroep in samenwerking met het Nationaal centrum voor bos, landschap en natuurbeheer, een nieuwe folder uitgegeven over de vogels rond kasteel Groeneveld. Deze folder bevat een overzicht van de vogels die men in het park rond het kasteel en in de omliggende bossen en weilanden min of meer regelmatig kan zien. Bezoekers kunnen deze folder gebruiken om bij te houden welke vogels zij er waargenomen hebben. Het is de bedoeling in de toekomst meer van dergelijke folders te gaan uitbrengen voor een aantal terreinen in ons werkgebied. De folder is, onder andere, verkrijgbaar bij het informatiecentrum in het kasteel.

Rob Kole

Visarend

Tekening: Ronald Sino

Visarenden vaste gast Naardermeer

De visarend (*Pandion haliaetus*) was deze hele zomer een vaste klant op het Naardermeer. Vanaf eind juni tot ver in augustus (en wie weet nog langer) was de bijzondere roofvogel zeer vaak viszend te zien boven het open water van het Naardermeergebied. Het logboek van de observatiehut aan de Meerkade staat vol met waarnemingen van enthousiaste vogelaars. Eind augustus waren zelfs twee exemplaren gelijktijdig in het gebied. In de trekperiode (april/mei en augustus/oktober) wordt de visarend wel vaker in onze regio waargenomen, maar waarnemingen in de broedtijd zijn zeldzamer. Volgens Wessel Fokkema, beheerder van Natuurmonumenten, heeft de visarend

dit jaar zeker niet gebroed op het Naardermeer. Maar zijn constante aanwezigheid heeft Fokkema wel aan het denken gezet. De visarend is ooit broedvogel geweest op het Naardermeer en omdat de waterkwaliteit van het meer steeds beter wordt, zijn er zeker nieuwe kansen dat deze grote roofvogel terugkeert. Om te kunnen broeden heeft de visarend hoger gelegen rustplaatsen nodig, zoals palen of bomen (liefst grove den of larix). Natuurmonumenten gaat enkele bomen aantrekkelijk maken voor de visarend en zal ook met behulp van kunstmatige nesten proberen de visarend te verleiden om broedvogel van het Naardermeer te worden.

Kalender van Het Vogeljaar is weer klaar

De veertiendaagse Vogelkalender 1997 van de stichting Het Vogeljaar is weer klaar. Opnieuw is veel zorg besteed aan de kalender met vijftig kleurenpalaten van vogels. Dit concept is al jarenlang een succes: een overzichtelijke kalender, mooie palaten van de beste Nederlandse vogelfotografen en recente informatie over de afgebeelde vogels.

De opnamen voor de kalender 1997 zijn gemaakt door Jan Baks, F. van Boxtel, Paul van Gaalden, Henk Harmsen, Gerard de Hoog, Jaap Hoogenboom, Jos Korenromp, Piet Munsterman, Flip de Nooyer, Hans Schouten, Wim Smeets, Ad Sprang en Wim Weenink. De teksten bij de foto's zijn geschreven door Rob Kole, Henk Lichtenbeld en Jaap Taapken.

Te zien zijn in 1997: ransuil, koolmees, roerdomp, keep, waterhoen, kraanvogel, Turkse tortel, fazant, kneu, bergeend, patrijs, zwarte stern, meerkoet, putter, tijtjaf, draaihals, zilvermeeuw, wilde eend, bruine kiekendief, goudplevier, kramsvogel, havik, klapekster, drieteenstrandloper en buizerd.

U kunt de Nederlandse uitgave van de Vogelkalender 1997 bestellen bij onze leden Paul Keuning in Huizen (035-5268281), Loes Hartog in Ankeveen (035-6561905) of Jaap Taapken in Baarn (035-5420303). De kalender is op ledenavonden ook verkrijgbaar in onze eigen Vogelwerkgroepwinkel.

Bestellen kan ook. Maak dan 15 gulden over op postrekening 4325 ten name van de penningmeester van het Kalenderfonds, Boterbloemstraat 20, 5321 RR Hedel. U ontvangt dan de kalender tijdig franco thuis.

De uitkomst van de traditionele Midwintertelling in ons werkgebied is dit jaar beslist anders dan anders. De vorst en daarbijbehorende ijsbedekking waren de oorzaak. Voor het eerst was de smient niet de meest getelde vogel tijdens de Midwintertelling. Ganzen waren er daarentegen juist meer dan ooit.

Pieter Schut

Midwintertelling 1996 zet alle statistieken op z'n kop

In het voorkeursweekeinde van de internationale Midwintertelling (12 tot 15 januari 1996) gingen 27 tellers als vanouds in ons werkgebied op pad. De telomstandigheden waren goed: helder, geen neerslag. Maar wat zagen ze weinig vogels! In 1995 telden we 71853 exemplaren, dit jaar waren het er maar 47617 (66 procent).

Dat kwam vooral omdat veel van de 73 telgebieden bedekt waren met een flinke laag ijs. Het Naardermeer en de

Loosdrechtse Plassen lagen helemaal dicht en waren het domein van schaatsers; op de randmeren lag alleen de vaargeul nog open. En het zijn uitgerekend deze gebieden waar bij een gemiddelde Midwintertelling de meeste soorten en de meeste exemplaren worden waargenomen.

Het was voor de dertigste keer dat de Midwintertelling gehouden werd. Dit gebeurt in hetzelfde weekeinde in geheel

West-Europa en Noord-Afrika. De bedoeling is om aan de hand van de internationale cijfers te bepalen waar de vogels zich gedurende de wintermaanden bevinden. Dergelijke gegevens zijn erg belangrijk voor de bescherming van cruciale natuurgebieden. Onze vogelwerkgroep coördineert al jarenlang deze telling in het Gooi, de Vechtstreek, de Eempolders en de Randmeren. Wie nu denkt dat het vanwege de omstandigheden geen interessante telling was in onze

Fuut	232	Nijlgans	101	Midd. zaagbek	3
Roodhalsfuut	1	Bergeend	9	Grote zaagbek	193
Dodaars	30	Smient	4.756	Waterral	1
Aalscholver	46	Krakeend	35	Waterhoen	283
Roerdomp	11	Wintertaling	119	Meerkoet	7.934
Blauwe reiger	153	Wilde eend	5.598	Goudplevier	10
Knobbelzwaan	383	Vlekbekeend	1	Klevit	197
Kleine zwaan	778	Slobeend	27	Wulp	3
Wilde zwaan	13	Pijlstaart	4	Witgatje	6
Rietgans ongedet.	109	Zwemeend ongedet.	681	Kokmeeuw	3.063
Toendra rietgans	93	Tafeleend	1.089	Stormmeeuw	1.135
Kleine rietgans	6	Kuifeend	1.573	Kl. mantelmeeuw	12
Kolgans	10.896	Brilduiker	121	Zilvermeeuw	729
Grauwe gans	3.313	Duiker ongedet.	800	Gr. mantelmeeuw	15
Brandgans	56	Nonnetje	89	Meeuw ongedet.	2.022
Gans ongedet.	889	Witoogend	1	TOTAAL	47.617

Tabel 1. Midwintervogeltelling 1996. Soorten en aantallen.

regio, heeft het volledig mis. Met behulp van de statistieken, kunnen we een aantal wetenswaardigheden vaststellen.

Aantallen

In totaal werden er 41 soorten aangetroffen, die terug te vinden zijn op de lijst in tabel 1. In 1995 telden we 39 soorten. Nieuw in 1996 waren kleine rietgans, brandgans, vlekbekeend, pijlstaart, witoogend, goudplevier, wulp en kleine mantelmeeuw. Wel in 1995 gesignaleerd, maar niet bij deze telling zes soorten, te weten geoorde fuut, kuifduiker, ooievaar, casarca, carolinaeend en toppereend. Ook scholekster en watersnip, die in voorgaande jaren redelijk vaak werden gezien, kwamen niet op de tellijsten terecht.

Als je praat over aantallen dan is de Midwintervogel-toptien een goede maatstaf voor vergelijkingen. Zolang we deze toptien nu maken (en dat is drie jaar), bevat die toptien precies dezelfde vogelnamen. Alleen de onderlinge klasseringen variëren per

1 (4)	Kolgans	10.896
2 (3)	Meerkoet	7.934
3 (6)	Wilde eend	5.598
4 (1)	Smient	4.756
5 (10)	Grauwe gans	3.313
6 (7)	Kokmeeuw	3.063
7 (2)	Kuifeend	1.573
8 (9)	Stormmeeuw	1.135
9 (5)	Tafeleend	1.089
10 (8)	Kleine zwaan	778

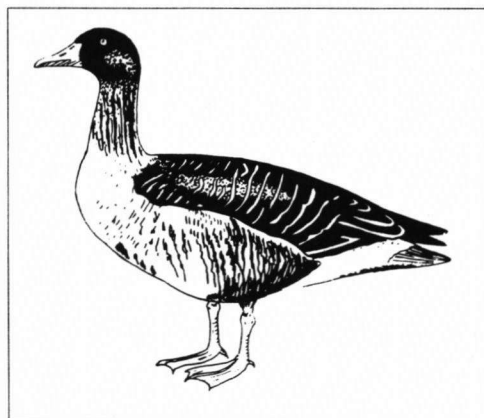
Tabel 2. Midwintervogeltoptien.

jaar. De cijfers over 1996 zijn te vinden in tabel 2. Allereerst valt natuurlijk op dat de kolgans met stip gestegen is van de vierde naar de eerste plaats. Ook de grauwe gans krijgt een stipnotering: van 10 naar 5. Grote afwezige tijdens deze telling was de smient. Deze eend was tot nu toe altijd de meest getelde midwintergast geweest. Ook de kuifeend en de tafeleend vallen ver terug. De wilde eend, net als de meerkoet redelijk stabiel, klom wat omhoog in de toptien. Over de mogelijke verklaringen van deze schommelingen verderop in dit stuk meer. Eerst nog maar wat meer cijfertjes, om de verschillen te markeren.

Percentage waarnemingen 1996 ten opzichte van 1995 (1995 = 100 procent)

Kuifeend	14 procent
Tafeleend	18 procent
Krakeend	21 procent
Smient	24 procent
Bergeend	27 procent
Aalscholver	28 procent
Fuut	31 procent
<hr/>	
Kolgans	181 procent
Zilvermeeuw	339 procent
Grauwe gans	363 procent

De verklaring voor de lagere aantallen bij de duikeenden (o.a. kuifeend en tafeleend), de fuut en sommige zwemeenden (smient en krakeend) lijkt voor de hand te liggen. Hun biotoop is open water en dat was niet of nauwelijks aanwezig. Vorig jaar zag Frank van de Weijer ruim achtduizend smienten op het Eemmeer, nu maar 427. Op de Waterleidingplas bij Loenen waren er toen 4100, nu maar 230. De cijfers van deze telling over heel Nederland, die overigens

Grauwe gans

pas in 1997 te verwachten zijn, zullen moeten uitwijzen waar ze zich bevonden. Wellicht waren de aantallen bij de grote rivieren hoger of zijn vele wintergasten doorgetrokken naar zuidelijker dan Nederland gelegen gebieden.

Door de koude waren er waarschijnlijk wel wat meer weidevogels uit het noorden in ons land. Dit verklaart mogelijk de toegenomen waarnemingen van Kievit, goudplevier en wulp.

Ganzen

De verklaring voor de toename van alle ganzensoorten is minder vanzelfsprekend. Natuurlijk spelen ook hier de weersomstandigheden een belangrijke rol. Uit de cijfers in tabel 3 blijkt echter, dat vooral de toename van de kolgans van structurele aard is. De kolgans is, evenals de brandgans, een "trekgans" bij uitstek. De grauwe gans is steeds vaker broedvogel van ons werkgebied, die hier ook overwintert.

Uit eigen waarneming constateer ik dat het Naardermeer en wijde omgeving steeds belangrijker wordt als overwinteringsgebied voor ganzen. Van de 10896 kolgans van deze telling, werd 83 procent gezien in de weilanden van de Keverdijksche- en Overscheensche Polder (noordelijk van Naardermeer) en Hil-

versumse Meent (zuidelijk van Naardermeer). Ook is regelmatig gezien dat vele honderden ganzen het Naardermeer gebruiken als slaapplek, zelfs wanneer er ijs op het meer ligt (Med. D. Jonkers). Mogelijk worden trekkende ganzen gelokt door de vele verwilderde exemplaren die in dit gebied rondzwerven. Het gaat hier o.a. om Canadese ganzen, afkomstig uit de woonwijk Hilversumse Meent en kolganzen en grauwe gans die thuishoren op boerderijen in het gebied.

Daarnaast zal de relatieve rust in dit groene natuurgebied een rol spelen. Natuurmonumenten voert hier een zeer vogelvriendelijk beleid, o.a. door intensief agrarisch gebruik zo veel mogelijk te beperken en door de waterstand te verhogen.

Meeuwen

Een afdoende verklaring voor de toename van de zilvermeeuw heb ik niet. Het is wat riskant om aan deze cijfers consequenties te verbinden. Tot voor enkele jaren was deze telling de Midwinterwatervogeltelling. Later is het een volledige wintervogeltelling geworden, zodat nu ook weidevogels en meeuwen worden genoteerd. Maar omdat veel tellers dit nog altijd niet of niet volledig doen, zijn de cijfers van de meeuwen verre van compleet.

De meeste soorten werden gezien op het Eemmeer, nabij de Stichtse Brug. Ondanks 95 procent ijsbedekking werden hier 24

Soort	1992	1993	1994	1995	1996
Fuut	367	533	499	504	232
Dodaars	3	2	6	3	30
Kleine Zwaan	696	924	658	1.864	778
Knobbelzwaan	195	276	385	436	383
Kolganzen	611	3.232	1.168	6.015	10.896
Grauwe gans	633	1.764	1.054	913	3.313
Nijlgans	7	16	39	87	101
Smient	12.734	16.109	29.303	20.218	4.756
Wintertaling	8	187	94	209	119
Wilde eend	4.187	5.299	4.650	4.321	5.598
Tafeleend	2.207	1.815	8.469	5.887	1.089
Kuifeend	5.282	4.560	14.632	11.346	1.573
Waterhoen	280	365	284	210	283
Meerkoet	4.342	6.900	6.486	9.916	7.934
TOTAAL	32.092	43.074	74.355	71.853	47.617

Tabel 3. Vergelijking van een aantal soorten over vijf jaar.

soorten geteld. Afgaande op de cijfers is de Horstermeer ook erg interessant. Hier werden 21 soorten gezien. Ook de Spiegel- en Blijkpolder was attractief met 19 soorten. Daarbij kan een rol hebben gespeeld dat hier het water over het algemeen erg diep is en dus grotendeels niet bevroren was. Een mooi toevluchtsoord dus voor de vogels.

In zeven gebieden werd geen enkele vogel gezien. Minder leuk voor de tellers, maar ook belangrijk om te weten. Geen enkele vogel zat er bijvoorbeeld in de eendenkooi van het Naardermeer, omdat de kooi was dichtgevroren. Doorgaans is dit stukje altijd goed voor bijzondere waarnemingen. Nu dus niet.

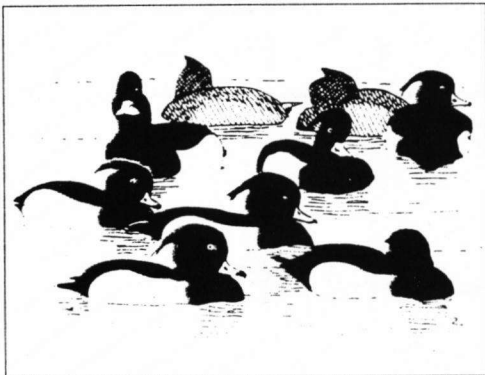
Soorten

Door de omvang van onze regionale telling, is het niet mogelijk om overzichtelijk alle cijfers te publiceren. In totaal is geteld in 73 gebieden in de provincies Noord-Holland, Utrecht en (van-

wege de randmeren) Flevoland. Graag wil ik wel enige bijzonderheden apart vermelden.

De enige roodhalsfuut werd gezien op het Gooimeer, in een wak nabij de Stichtse Brug. Verheugend was de toename van de dodaars. Uit tabel 3 blijkt dat het aantal de laatste jaren steevast onder de tien lag. Nu werden er 30 gezien, in de Vecht (5), Horstermeer (8), Spiegel- en Blijkpolder (12) en op de Muidertrekvaart (5).

Ook de roerdomp werd vaker gezien dan in 1995 (toen 2; nu 11). De verklaring hiervoor is waarschijnlijk niet zo positief. De roerdomp heeft veel te lijden gehad van de vorstperiode. Van de wintervoeders en het vogelasiel zijn diverse berichten gekomen over roerdampen die de winter niet overleefd hebben. Waarschijnlijk hebben de vogels zich noodgedwongen wat dichterbij de mens gewaagd. Alle 13 wilde zwanen van de telling bevonden zich in de polder Dorssewaard, bij de Vecht in Loenen.

Kuifeenden

Tekening: Jos Zwarts

De meeste brandganzen (34) waren in de Horstermeer. Evenals vorig jaar waren hier opnieuw witgatjes te zien (4). Ook op het Laarder Wasmeer waren er twee aanwezig.

De groei van de nijlgans in ons werkgebied gaat door, zoals blijkt uit tabel 3. Over deze gegevens werd al in Korhaan 30 (3) uitgebreid gepubliceerd.

Fred van Klaveren zag een vlekbekeend op de 's-Gravelandse landgoederen. Het gaat hier ongetwijfeld om een verwilderd exemplaar.

Een pijlstaart blijft een bijzonderheid in ons gebied. Frank van de Weijer zag er vier op het Eemmeer, bij de Stichtse Brug. Zelf zag ik de enige witoog-eend. Het mannelijke exemplaar rustte uit in de sluis van de Vecht naar het Amsterdam Rijnkanaal, aan de Kanaaldijk-Oost in Nigtevecht. Minutenlang kon ik de mooie eend van dichtbij bekijken.

Het maakte het tellen van het verder zo saaie Amsterdam-Rijnkanaal helemaal goed. In tegenstelling tot wat je zou verwachten, waren er niet erg veel vogels op dit kanaal. En dat terwijl het kanaal helemaal open lag en het meeste water in de omgeving ontoegankelijk was vanwege de vorst.

De drie enige middelste zaakbekken verbleven op het IJmeer, tussen Muiden en de Hollandse Brug en de enige

waterral viel op in de Horstermeer.

De tien enige goudplevieren werden gemeld van de polders Garsten en Hoekerpolder bij Vreeland.

Tenslotte is nog vermeldenswaard dat er 12 kleine mantelmeeuwen zijn gezien. Vorig jaar zagen we deze meeuw niet; nu in zeven verschillende gebieden.

Tellers

De meeste tellers kozen tussen de fiets en de auto als vervoermiddel. Sommige tellingen werden te voet afgelegd. In tegenstelling tot vorig jaar werden geen tellingen per boot gedaan. Had ook geen zin; op de schaats zou wellicht doeltreffender geweest zijn.

De waterstand was overal (indien zichtbaar) normaal en van sneeuw was in het telweekeinde in het geheel geen sprake.

Tot slot opnieuw een woord van dank aan de tellers: F. Beffers, J. van Bergeijk, Y. Bosman, W. Duurland, J.H. de Haan, J. Harder, W.J. Hoeffnagel, P. Honig, A.J. van Klaveren, N. Klippel, R. Kole, M. Kraal, W. Langendorff, T. Loohuizen, I. Mes, M. v.d. Pol, G. Proost, J. Ram, C. Rosier, P. Schut, T. Stoker, J. Terlouw, J.J. Verkerke, A.P. Vermeule, H.P. Vos, F.H. van de Weijer en R. Willemstein.

Het lukte hen gezamenlijk om de telgebieden allemaal in het voorkeursweekeinde te bezoeken, wat de betrouwbaarheid van onze cijfers enorm verhoogt. Daarnaast is het erg goed dat het ons opnieuw gelukt is alle relevante gebieden in ons gebied te tellen. Niemand haakte op het allerlaatste moment af. Hartelijk dank opnieuw voor de inzet.

De mening van de lezers

KIEVITEN

De publicatie van mijn artikeltje "De Kievit in de stad" in de Korhaan no. 3 is m.i. niet goed overgekomen. De Kievit is een specifieke weidevogel. Hij houdt niet van de bebouwde kom. Mijn geval was dus een uitzonderingsgeval. Dus vroeg ik me af: Wat is de oorzaak dat de Kieviten de bebouwde kom opzoeken? Voor zover mij bekend is deze situatie op een paar plaatsen in Hilversum opgemerkt.

1. Busken Huetplein.
2. Kruispunt 's-Gravelandseweg/G.van Mesdagweg.
3. Kamerlingh Onnesweg (Philipsterrein).

Naar mijn mening was het een gevolg van de zeer strenge koude en harde wind, die de Kieviten de woonwijken indreef.

Vanaf mijn jeugd volg ik de Kieviten al, maar nog nooit heb ik zo iets gezien. En dat is dan over een periode van 75 jaar. De humor van de inleiding is U zeker ontgaan.

HILVERSUM

Jelle Postma

Red.: Het spijt ons maar de humor uit uw vorige brief is ons inderdaad ontgaan.

Brieven met uw mening over onze vogelzaken zijn van harte welkom. Stuur ze naar:

*Redactie De Korhaan
Menno Simonsz Hof 84*

1216 LM Hilversum

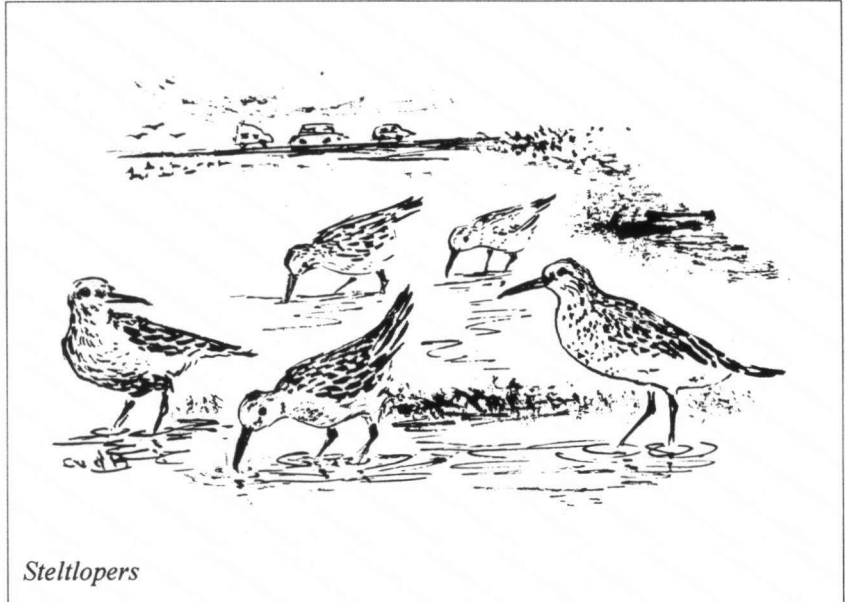
Email: Piesch@Worldaccess.NL

In memoriam Corrie van der Baan

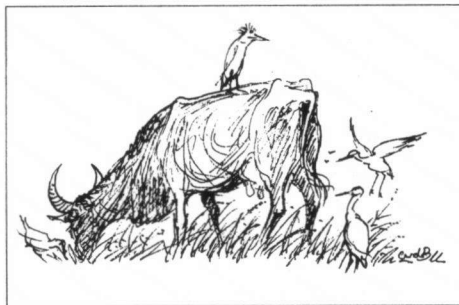
Op 17 augustus 1996 overleed in Kortenhoeve na een ernstige ziekte ons mede-lid Corrie van der Baan. Zij is 81 jaar geworden.

Corrie van der Baan was een illustratrice met een zeer herkenbare geheel eigen stijl. Het hierbij afgedrukte gedichtje met tekening was een van haar eerste bijdragen aan de Korhaan. Er zouden er nog vele volgen, want zij was op haar leeftijd nog zeer actief. Op deze pagina drukken we ook enkele van de vele karakteristieke tekeningen af, die Corrie in de loop der jaren voor De Korhaan heeft gemaakt. Niet zo erg lang geleden droeg zij nog haar steentje bij bij het plaatsen en controleren van kunstnesten voor huiszwaluwen in Kortenhoeve. Een bescheiden maar toegewijd lid is van ons heengegaan.

Koereigers

Steltlopers

IMPRESSIES VAN EEN WEEKEND OP VLIELAND (25-26 APRIL 1987)

Corrie van der Baan

Met vogelvrienden
'smorgens vroeg er op uit gaand'
luisterend en speurend
in zon en wind fietsend
met oog en oor wijd open.

Enthousiast groep
van vogelaars op Vlieland:
"Daar gaat de Hop, de Hop!"
In kalme vliedervlucht vliegt
de prachtvogel stil voorbij.

Duizenden meeuwen
opgeschrikt door de Visarend
vliegen krijsend rond.
Kijkend naar de lucht vol vogels
worden wij er stil van.

Ik hoor steeds praten
terwijl ik langs de kust fiets.
Word ik soms gevolgd?
Het zijn de baltsende geluiden
van de Eidereenden.

"Daar gaat de Hop, de Hop!"

[Korhaan 21:3(70)]

De droogte in combinatie met de langdurige winter- en voorjaarskoude is dit jaar wel zeer abnormaal geweest. Dat heeft ook consequenties voor de weidevogels.

Marc van Houten

Over de invloed van droogte op broedsucces van weidevogels

Het KNMI heeft in de periode tussen juli vorig jaar en april dit jaar iets meer dan de helft - 330 mm - neerslag gemeten die normaal gesproken - 620 mm - valt. Hiermee was dit het op één na droogste tijdvak van deze eeuw. Alleen in de periode juli 1971 tot en met maart 1972 was de neerslag nog geringer: 321 mm. Dat dit tijdvak qua droogte blijkbaar niet lang genoeg was, bleek uit de erop volgende maand april. Met gemiddeld acht millimeter neerslag, tegen vijftig normaal, was deze maand volgens weerdeskundigen extreem droog te noemen. Hiermee was april '96 de droogste aprilmaand van deze eeuw. Door de in de grond zittende vorst en de extreme droogte, konden de Kieviten en later ook de grutto's op de weilanden nog niet volop voedsel vinden; het bodemleven bleef nog lang achter bij wat gebruikelijk is in het vroege voorjaar. Gevolg hiervan was dat Kieviten en zelfs grutto's op de meest vreemde plaatsen aan het foerageren waren, zoals in wegbermen, bosranden, plantsoenen en de wat grotere tuinen. In de tweede week van maart werden er in de tuin van een groot landhuis, langs de Vecht, onder een dikke beuk zelfs drie voedsel zoekende wulpen waargenomen. Het uitkomstsucces van eieren kan bij weidevogels van jaar tot jaar sterk wisselen, onder andere onder invloed van weers-

omstandigheden. In hoeverre hebben kou en droogte in 1996 invloed gehad op het broedsucces van onze weidevogels, en dan speciaal de Kievit en de grutto? De volgende invloeden zijn denkbaar:

1) Invloed van het weer op het vestigingstijdstip (uitstel of vertraging van de eileg).

Voor de vroegste broedvogel onder de weidevogels, de Kievit, geldt dat het weer eind februari - begin maart bepalend is voor de legdatum van het eerste ei. Zo is de gemiddelde vinddatum van het eerste ei na een strenge winter op 22 maart. Na een zachte winter wordt het eerste ei gemiddeld op 16 maart gevonden. In 1996 zijn de eerste Kievitseieren op 23 maart gevonden, door de lange koude winter zijn de vogels (ook) dit jaar later gaan nestelen.

De eerste gruttonesten zijn er eind maart al, maar de meeste grutto's beginnen in ons land met broeden tussen de tweede en derde week van april. Bij hun aankomst in ons land zijn de grutto's de eerste paar weken vrijwel constant bezig met opvetten voor het komend broedseizoen. Juist voor het vrouwtje is dit van belang, ze heeft immers een fikse hoeveelheid reserves nodig voor het produceren van de eieren. Dit jaar echter bleek het steeds moeilijker om aan voedsel te komen. Hierbij is niet alleen de

hoeveelheid een belangrijke factor, maar bovenal de bereikbaarheid van het voedsel. Omdat de bovenste laag steeds droger werd, kwamen zij met hun lange, dunne en daardoor kwetsbare snavel niet of moeizaam door de harde bodem.

Een aantal voedselsoorten, zoals regenwormen, zakt bovendien met het water mee. Juist deze regenwormen zijn van cruciaal belang, aangenomen wordt dat zij een hoge voedingswaarde bezitten.

Dit jaar werd het merendeel van alle nesten in de laatste week van april gevonden. Een late start van de eileg wordt echter gedeeltelijk gecompenseerd, doordat er meer vogels tegelijk gaan leggen en hoeft dus niet per definitie een verlating van het (totale) broedseizoen te betekenen.

Nadeel van laat broeden is, dat als er een legsel verloren gaat, bijvoorbeeld door predatie, de lengte van het broedseizoen wel met één of twee weken kan worden verlengd. Hierdoor blijft er weinig ruimte over voor een vervolglegsel, grutto's houden daar rond 10 mei al mee op.

2) Invloed van de terreingesteldheid op de vestigingsplaats.

Dat de koude en de droogte in april sporen in de natuur nalieten was ook in het weiland op te merken. In april was de groei van het gras nog nauwelijks op gang gekomen. De Kievit maakt

een open nest in meestal vrij korte vegetatie of op een kale akker. Het lang kort blijven van de vegetatie gaf voor de Kievit geen probleem in nestplaatskeuze.

Anders was het met de grutto gesteld, die doorgaans in langer gras nestelt. Doordat langer gras dit voorjaar niet aanwezig was bleef er voor de eerste broeders niets anders over dan af te wijken van de karakteristieke nestbouw. Nesten die gevonden werden waren veelal open van structuur, waarbij de eieren duidelijk zichtbaar tentoongesteld werden.

3) Invloed van het weer op het tijdstip van beheershandelingen (weiden, maaien) en de daarmee samenhangende kans op broedsucces.

Door het lang koud zijn van de afgelopen winter was het grasland al vroeg begaanbaar. Juist doordat de grasmat lang bevroren was konden de zware machines voor de emmissiearme mestaanwending al vroeg in het jaar hun mest het land injecteren. Hiermee was het merendeel van de mest al voor eind maart de grond in. De meeste boeren waren dus al klaar met mestrijden voor het broedseizoen echt begon. Door het langzaam op gang komen van het grasgroeiproces werd dit jaar relatief laat beweid en gemaaid. Door de trage grasgroei was de periode tussen de voorjaarswerkzaamheden en de eerste maaisnede langer dan gebruikelijk. De meeste boeren zijn in de polders pas begin juni massaal gaan maaien, hetgeen bijna een maand later was dan in 1995. Ook zijn de koeien veel later dan normaal naar buiten gegaan. Dit is ongetwijfeld goed geweest voor de broedende vogels, welke vrij lang ongestoord hebben kunnen broeden. Echter ook voor hun uitgekomen kuikens. Deze zullen gemiddeld

ouder zijn geweest tijdens het maaien dan in voorgaande jaren.

4) Invloed van het weer op de overlevingskansen van (jonge) kuikens.

Jonge Kieviten lopen vaak in land met korte vegetatie, zij moeten het voornamelijk hebben van de prooien die zich laag bij de grond bevinden. De juveniele grutto's hebben juist een voorkeur voor hooiland dat vrijwel aan maaien toe is. Later in het seizoen vertonen oudere grutto's zich wat vaker in open terrein en zijn dan ook aan te treffen op gemaaid of beweid land.

Bij warm en droog weer zijn de voedselomstandigheden voor weidevogelkuikens ongunstig. Naarmate het seizoen vordert, droogt de grond verder uit en trekken de wormen zich dieper in de bodem terug. Zo kan in droge voorjaren de bodem veranderen in een ondoordringbaar oppervlak.

Uit onderzoek is gebleken dat er bij de Kievitkuikens verband bestaat tussen de conditie-waarde en de hoeveelheid regenval in de maand mei. In de droge voorjaren kwam veel vaker groeiachterstand voor dan in natte, een aanwijzing dat in natte jaren de voedselomstandigheden beter zijn.

Kortweg kun je zeggen dat het meest ideale kuikenweer bestaat uit een afwisseling van natte en droge perioden, waarbij de droge perioden bij voorkeur binnen de daglichtperiode dienen te vallen. Of het aantal jongen dat vliegvlug is geworden groter is dan in andere jaren valt moeilijk te zeggen. Kleine, pas uitgekomen, kuikens groeien beter laat in het voorjaar (warmer), terwijl grote kuikens juist vroeg in het seizoen harder groeien.

De eerste regen van enige betekenis viel zo begin mei, mogelijk dat toen pas het insectenleven op gang gekomen is. Of dit "op tijd" voor de kuikens was is

moeilijk te zeggen. Juist onder de Kievitkuikens zijn vermoedelijk de meeste slachtoffers gevallen door het lage voedselaanbod. Aan de andere kant kunnen Kievitkuikens gemakkelijk een of twee dagen zonder voedsel overleven, zij hebben dan ook niet zo'n haast om vliegvlug te worden, zo'n vijf weken.

Dit in tegenstelling met de kuikens van de grutto, welke sneller groeien, binnen vier weken zijn deze vliegvlug. Zij moeten dus in kortere tijd relatief veel voedsel opnemen. Het nadeel hiervan is, dat zij minder goed tegen voedsel schaarste kunnen. Het is moeilijk te overzien hoe de verschillende invloeden samen het broedsucces van de weidevogels beïnvloed hebben. In relatief natte gebieden is het resultaat wellicht beter geweest dan in droge(re) graslanden. Als reactie van dit seizoen hoeven we ernstige veranderingen in de weidevogelgebieden voor volgend voorjaar niet te verwachten. Pas als het jaren achtereen te droog of te nat is, treden veranderingen op binnen de weidevogelgemeenschap. Is het echter niet zo dat als we de weidevogels jaarlijks volgen er niet één voorjaar "normaal" is?

LITERATUUR:

Beintema, A.J. & G.J.D.M. Müskens, 1981. De invloed van beheer op de produktiviteit van weidevogels. Rapport R.I.N. no. 81-19, Leersum.

Beintema, A.J., 1984. Het weer en de weidevogels. *Vogels* 16(2): 54-56.

Beintema, A.J., O. Moedt & D. Ellinger, 1995. Ecologische atlas van de Nederlandse weidevogels. Schuyt & Co, Haarlem.

Groen, N.M., 1992. De broedbiologie van de Grutto in een Noordhollands weidevogelreservaat. *De Graspieper* 13(1): 13-19.

Tijssen, W., 1991. Het eerste Kievitseizoen en de elfstedentocht. *De Graspieper* 11(4): 70-171.

Korhaan blijft constant in Nederland

Het gaat redelijk goed met het korhoen. Helaas is de naamgever van ons blad al een aantal jaren van de Gooise heide verdwenen, maar op de Sallandse heuvelrug beschermen Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een kleine populatie, de laatste in ons land, met redelijk succes. Dit jaar zijn er in het gebied 28 korhanen geteld. In 1995 waren dat er 32, in 1994 29 en in 1993 28.

Al enige jaren wordt op de Sallandse heuvelrug nabij Nijverdal het Herstelplan Korhoen uitgevoerd. Om de korhoenders in

Op de Sallandse heuvelrug bij Nijverdal waarschuwen speciale verkeersborden voor de aanwezigheid van het kwetsbare korhoen
(Foto: Pieter Schut).

de paar- en broedperiode rust te geven, worden tussen 15 maart en 15 juli grote delen van het terrein afgesloten.

Ingrijpender is het structureel verbeteren van de leefomstandigheden voor het korhoen. Het

heidegebied heeft in oppervlakte en in kwaliteit extra aandacht nodig. Zo is vorig jaar nog vijf hectare heide geplagd en is begonnen met het omvormen van bos in heide. [Bron: Van Nature, 6/7 1996].

Nederland ondersteunt watervogels internationaal

Minister van Aartsen van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), heeft half augustus de African-Eurasian Waterbird Agreement ondertekend. Dit is een internationale overeenkomst voor de bescherming van ca. 170 soorten watervogels die van Noordoost-Canada, Groenland, IJsland en Rusland via Europa naar Afrika trekken (de zogeheten west-palearctische route). In totaal loopt deze vliegroute over zo'n 120 landen, waaronder Nederland.

Binnen de west-palearctische route is Nederland onmisbaar als fourageer-, rust- of overwinteringsgebied (bijvoorbeeld voor wadvogels en ganzen). Neder-

land spant zich reeds in voor het behoud en herstel van watervogelpopulaties in eigen land. De komende jaren zal ook steun gegeven worden aan projecten in Centraal- en Oost-Europa en West-Afrika. Voor deze projecten is circa 1,2 miljoen gulden per jaar gereserveerd. Bescherming van leefgebieden in de hele trekroute heeft daarbij voorrang.

Het African-Eurasian Waterbird Agreement heeft als doel het voortbestaan van watervogelpopulaties op de lange termijn te waarborgen. Internationale samenwerking op dit gebied is noodzakelijk om de vogels in zowel de broedgebieden, de overwinteringsgebieden als tij-

dens de trek te beschermen. Bij de overeenkomst is een actieplan opgesteld, niet alleen voor het behoud van de 170 soorten die genoemd worden in de overeenkomst, maar ook voor bijvoorbeeld het behoud van leefgebieden, onderzoek, monitoring en voorlichting. Voor de meest kwetsbare soorten zal een apart internationaal beheersplan worden opgesteld. Vooruitlopend op de overeenkomst zijn al diverse beheersplannen opgesteld voor bijvoorbeeld de witkopeend, marmereend, kroeskoppelikaan en de roodhalsgans.

[Bron: Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij]

Op 12 juni 1996 heeft minister Van Aartsen van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) voorstellen naar de Tweede Kamer gezonden met een groot aantal wijzigingen voor de Regels ter bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten (Flora- en Faunawet). Hoewel deze voorstellen een aantal belangrijke verbeteringen omvatten, zijn er ook diverse negatieve effecten te verwachten wanneer deze ongewijzigd door de Tweede Kamer zullen worden aangenomen.

Rob Kole

Nieuwe Flora- en Faunawet is niet bij voorbaat beter

In dit artikel komen enkele van de belangrijkste veranderingen ter sprake. Met name onderwerpen die belangrijke veranderingen teweeg kunnen brengen op het gebied van jacht en schadebestrijding komen aan de orde. Ik streef in dit artikel niet naar volledigheid. Het aantal wijzigingsvoorstellen is daarvoor veel te groot en een deel daarvan heeft betrekking op wijzigingen van juridische aard, waardoor wellicht wel meer duidelijkheid kan ontstaan, maar waardoor het beleid niet direct wezenlijk anders wordt.

INTRINSIEKE WAARDE

De minister wil tegemoet komen aan de wens van een groot deel van de Tweede Kamer (en van natuurbeschermers) door de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren mede als uitgangspunt voor het beleid te gaan nemen. Deze wens wordt ook ondersteund door het overgrote deel van de Nederlandse bevolking. Het begrip "intrinsieke waarde" wordt volgens de minister echter niet door iedereen op gelijke wijze gehanteerd. Het is niet zonder meer duidelijk wat daarmee wordt bedoeld. De minister geeft er de betekenis aan dat elk dier een eigen waarde

heeft, onafhankelijk van het nut of belang ervan voor de mens. Naar het oordeel van de minister betekent het echter niet dat bij invoering van dit begrip als uit-

Tekening: Ronald Sinoo

gangspunt voor de nieuwe wet, er geen inbreuk meer zou mogen worden gedaan op de beschermde status van het dier. Naar zijn oordeel kunnen er ook na invoering van het begrip "intrinsieke waarde" in de wet nog steeds maatregelen worden getroffen op het gebied van schadebestrijding (inclusief afschieten). Ook *benutting* door jacht en handel kunnen dan nog worden toegestaan. De minister concludeert op dit punt dat ook

wanneer dit begrip als uitgangspunt van het beleid zal gaan dienen, er geen reden is het huidige beleid ingrijpend te wijzigen. Blijkbaar zijn de talloze excessen waarover we regelmatig door de media worden geïnformeerd, niet in strijd met de intrinsieke waarde van het dier. Kennelijk is het heel normaal dat jaarlijks alleen al in Nederland enkele honderduizenden wilde hazen en konijnen gebraden op feestelijk gedekte tafels verschijnen¹, uitsluitend vanwege hun voortreffelijke smaak? Naar mijn mening is het zinloos om dit begrip in te voeren als het niet wezenlijk leidt tot een andere houding tegenover dieren.

DECENTRALISATIE

Een tamelijk ingrijpende verandering betreft decentralisatie van het beleid. Hierop is niet alleen door sommige politieke partijen, maar ook door Dierenbescherming aangedrongen. De decentralisatie komt er op neer dat provinciale overheden de eindverantwoordelijkheid moeten krijgen voor het beschermen van de fauna. Zij zouden de uitvoerende beschermende instanties moeten worden. De provincies zullen verplicht worden provinciale faunabeheerplannen vast

te stellen. Reeds in januari 1995 heeft de minister met de provincies afspraken gemaakt over de volgende punten:

- de provincies krijgen de bevoegdheid vergunningen te verlenen voor het grofwildbeheer,
- de provincies krijgen de bevoegdheid vergunningen te verlenen inzake maatregelen ter bestrijding en voorkoming van schade,
- de provincies krijgen de bevoegdheid de jacht (mits geopend) te sluiten in verband met bijzondere weersomstandigheden,
- de provincies kunnen soortbeschermingsprojecten uitvoeren.

Op bepaalde terreinen blijft de verantwoordelijkheid bij de rijksoverheid. Dat geldt, bijvoorbeeld, voor het beleid ten aanzien van de handel in soorten, omdat de regels op dat gebied sterk worden beïnvloed door de Europese richtlijnen en internationale afspraken. Ook het beleid voor vogelasielen en wetenschappelijk onderzoek blijft aan de rijksoverheid voorbehouden.

Hoewel deze nieuwe regelingen de provincies de mogelijkheid bieden een beleid te voeren dat aan de regionale omstandigheden is aangepast, is er ook een groot risico dat er veel rechtsongelijkheid zal gaan ontstaan voor diersoorten. Als het percentage jagers in de gelederen van Gedeputeerde Staten hoger wordt, kun je als wild zwijn maar beter emigreren naar een andere provincie. Het is dan wel de vraag of er elders ruimte is. Ik zie bijvoorbeeld nog geen aantrekkelijke leefgebieden voor de wilde zwijnen van de Veluwe in de natte veenweidepolders van Noord- of Zuid-Holland. Bij het vaststellen van eventuele schade en het nemen van maatregelen ter voorkoming daarvan, zullen per provincie grote verschillen gaan ontstaan. Voor zover het maatregelen betreft die onvermijdelijk zijn omdat

door omstandigheden in de betreffende provincie een nijpende situatie is ontstaan, kan dat nog enigszins worden gebillijkt. Maar de vrees bestaat dat er vaker misbruik van de bevoegdheden gemaakt zal gaan worden en dat er hier en daar vrijstellingen voor jacht zullen worden afgegeven die in andere delen van het land als onaanvaardbaar worden beschouwd. Het is dan ook dringend noodzakelijk dat er goede criteria worden gesteld aan de bevoegdheden van de provincies. Op dit moment zijn er volstrekt onvoldoende voorwaarden vastgelegd om een consistent landelijk beleid te kunnen garanderen.

Overigens zijn de voorstellen om de provincies bevoegdheden te geven op de genoemde terreinen niet helemaal nieuw. Ook nu al verlenen provincies vergunningen voor afschot van bepaalde soorten als er schade ontstaat, bijvoorbeeld van knobbelzwanen en muskusratten. Daarbij is in het verleden al regelmatig gebleken dat de vrees voor grote verschillen in het beleid niet ongegrond is. Een van de belangrijke doelstellingen van de Stichting Knobbelzwanenplatform is immers er naar te streven dat er landelijk een meer consistent beleid zal worden gevoerd voor het verlenen van de "Vergunning H", op grond waarvan de knobbelzwaan kan worden bestreden. Al jarenlang worden er in bepaalde provincies twee of drie maal zo veel vergunningen verleend dan in andere provincies, zonder dat het is terug te voeren op de populatie of de omvang van de schade. Het aantal vergunningen dat de provincies nu al uitgeven voor bestrijding van "schade soorten" beloopt in de honderden.

Door het invoeren van deze plannen zouden de provincies

voor veel meer soorten dan tot nu toe vergunningen voor schadebestrijding moeten gaan uitgeven. Dat maakt de taak van de provincies aanzienlijk complexer en omvangrijker. Het is nog maar de vraag of er ook voor gezorgd zal gaan worden dat de provincies op die taak zijn toegerust. Ook kan gevreesd worden dat door de overdracht van bevoegdheden van de rijksoverheid, er een regime zal komen van grotere vrijheid en er zullen zeker grotere en ongewenste verschillen in het beleid gaan ontstaan.

JACHT

De nieuwe wetsvoorstellen beogen primair de bescherming en instandhouding van in het wild levende soorten planten en dieren te verbeteren. Desondanks dient er naar het oordeel van de minister ruimte te blijven voor de jacht in de vorm van bij wet geregelde vrijstellingen. Jacht heeft, aldus de minister, een aantal functies, te weten:

- beheer van wild
- schadebestrijding
- beheer van natuurwaarden
- voorziening in vlees van wild voor consumptie

Wel dient men zich bij de jacht te laten leiden door het "wise use"-principe en jacht mag er niet toe leiden dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Of de Kamer het in stand houden van een ruimte voor het oogsten uit de natuur zonder meer zal accepteren, staat nog niet vast. De meningen van de fracties lopen op dat punt sterk uiteen. Hoewel het maatschappelijk draagvlak voor het nemen van maatregelen gericht op het stopzetten van jacht ten behoeve van consumptie en handel steeds meer veld lijkt te winnen, komt dat helaas in het huidige

voorstel nog onvoldoende tot uitdrukking.

Ten aanzien van trekvogels is er door een aantal Kamerfracties op aangedrongen de jacht op de soorten die hieronder worden gerekend, te verbieden. Slechts bij aangetoonde schade zou een vergunning kunnen worden afgegeven voor het schieten van trekkende soorten buiten natuurgebieden. In het najaar van 1995 werd in verband daarmee reeds bepaald dat op acht soorten niet-schadelijke trekvogels de jacht niet langer zal worden geopend. Voor twee van deze soorten, kraakeend en goudplevier, geldt dat de jacht volledig is gesloten. In de nota van wijziging wordt nu voorgesteld alle soorten trekvogels van de "wildlijst" te schrappen.

De minister vindt dat het wenselijk is het wetsvoorstel op het punt van jacht en schadebeperking zodanig aan te passen, dat bescherming vooropstaat en dat de regeling voor bestrijding van schade eenduidig wordt. In de nota van wijziging wordt dan ook voorgesteld de lijst van wildsoorten terug te brengen tot zes soorten. Dat zijn: haas, fazant, patrijs, wilde eend, konijn en houtduif. Deze soorten worden gerekend tot algemeen voorkomende soorten "standwild". Als het voorstel wordt aanvaard dan zullen de volgende zoogdierensoorten worden geschrapt van de lijst: edelhert, ree, damhert, moeflon, wild zwijn, vos. Verder zullen dan ook de vogelsoorten houtsnip, watersnip, rietgans, kolgans, grauwe gans, smient, wintertaling, pijlstaart, slobeend, tafeleend, kuifeend, toppereend, meerkoet, zwarte kraai, kauw, Vlaamse gaai en ekster worden geschrapt. Voor een aantal van de soorten die kunnen worden geschrapt,

Minister brengt snip in veiligheid op 18 augustus.

Vanaf 18 augustus mag er niet meer gejaagd worden op hout- en watersnip, wintertaling, pijlstaart, slob-, tafel-, topper- en kuifeend.

Daarvoor bedanken we onze leden en alle anderen die dit mogelijk hebben gemaakt en minister Van Aartsen voor dit besluit. Maar zijn de vogels nu écht veilig? De Flora- en

faunawet kent nog géén zorgplichtbepaling en biedt nog géén kader voor actieve beschermingsmaatregelen. Noodzakelijk om de verscheidenheid aan soorten te behouden.

Wij vragen de minister om ook deze, voor de flora en fauna, wezenlijke begrippen in een goede, eigentijdse wet te verankeren.

Bedankt.

Met deze advertentie in de landelijke dagbladen vestigde

Vogelbescherming Nederland de aandacht op de nieuwe wet.

geldt echter dat er nog wel een algemene vrijstelling kan worden gegeven om ze te bestrijden in geval van aangetoonde schade of ter voorkoming van schade. Deze vrijstellingen kunnen dan landelijk of provinciaal worden gegeven aan grondgebruikers. De keuze tussen de twee mogelijkheden hangt af van de vraag of de betreffende soort over het algemeen landelijk dan wel voornamelijk regionaal schade veroorzaakt. Redenen voor het beperken van de stand van beschermde diersoorten kunnen zijn:

- het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid,
- het belang van de veiligheid van het luchtverkeer,
- voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij,
- voorkoming van schade aan flora en fauna.

Voor een aantal soorten geeft de minister nu reeds aan dat zij in aanmerking zullen komen voor een landelijke vrijstelling in ver-

band met schadebestrijding. Dit betreft houtduif, kokmeeuw, zilvermeeuw, spreeuw en mol.

De voorstellen voor jachtbeperking gaan verder dan de verplichtingen op grond van Europese of internationale regelingen. Op grond van de huidige Europese Vogelrichtlijn mag Nederland de jacht op 23 vogelsoorten openen. Wanneer de huidige voorstellen worden aanvaard, blijven daarvan nog slechts vier soorten over. In Frankrijk is jaarlijks zelfs nog altijd de jacht op een veertigtal soorten geopend. Hoewel Nederland dus al meer bescherming bood, wordt de situatie nu dus nog gunstiger.

FAUNABEHEREENHEDEN

Er zijn in ons land ongeveer 400 wildbeheereenheden (WBE's) actief. Hun werkterrein beslaat vrijwel het gehele land. De wildbeheereenheden zijn in de afgelopen jaren opgericht vooral op initiatief van de jagers-

organisaties. Het zijn particuliere samenwerkingsverbanden van jagers die een belangrijke functie vervullen bij het beheer van wild. De minister acht deze organisaties onmisbaar voor een gecoördineerde bejaging. Hij is van mening dat er een wettelijke positionering van deze organisaties moet komen. In het wetsvoorstel wordt overigens gesproken van *faunabeheereenheden* in plaats van wildbeheereenheden, omdat deze organisaties niet alleen een rol wordt toebedacht met betrekking tot de jacht op wild, maar vooral ook op het gebied van schadepreventie met betrekking tot beschermde soorten.

Dit tweede aspect zal een zwaarder accent gaan krijgen, want er blijven immers slechts zes vrij bejaagbare soorten over? Het is de vraag of er daarvoor voldoende specifieke kennis aanwezig is. De faunabeheereenheden zullen verplicht worden *faunabeheerplannen* op te stellen, die aan wettelijke normen zullen moeten voldoen. In de praktijk zullen provincies vergunningen verlenen op grond van deze faunabeheerplannen. Deze plannen worden noodzakelijk geacht voor de bestrijding van "schadesoorten" en bepaalde andere soorten, zoals edelherten, reeën en wilde zwijnen, waarvoor blijvend een planmatige aanpak nodig wordt gevonden. In het algemeen zullen vergunningen slechts aan de faunabeheereenheden worden verstrekt. Uitzonderingen kunnen gelden voor gebieden van voldoende grootte die door een grote terreinbeheerder worden beheerd. Zo kan Staatsbosbeheer bijvoorbeeld voor de Oostvaardersplassen heel goed zelf faunabeheerplannen opstellen en het is dus niet nodig dat een gebied als dit slechts via de tussenkomst van faunabeheereenheden beheerd mag worden.

In gebieden waar helemaal geen faunabeheereenheid actief is, kan ook aan individuele jagers een vergunning worden verleend.

Omdat de rijksoverheid een zeer groot deel van de taken op het gebied van het jachtbeleid en het beleid voor schadebeperking aan de provincies wil overdragen, ontstaat er voor hen op deze gebieden veel meer werk. Door echter het verlenen van jachtvergunningen te koppelen aan de faunabeheerplannen, die doorgaans wel zullen worden opgesteld per werkgebied van de faunabeheereenheden, kan de uitvoerende taak van de provincies toch worden verlicht. Daarmee wordt uitstippelen van het beleid min of meer overgedragen aan de jagers. Zij stellen de officiële plannen op en zij bepalen hoe sterk en op welke wijze soorten in hun werkgebied zullen moeten worden beperkt. De rol van de overheid wordt daarmee beperkt tot het controleren van deze plannen en het verlenen van een beperkt aantal vergunningen, want het is de bedoeling om de faunabeheerplannen met slechts één enkele ontheffing goed te keuren. Hierdoor worden de jagersorganisaties in feite een soort verlengstuk van de overheid en zullen jagers nog sterker dan nu al het geval is hun activiteiten gaan verdedigen als een verplichting en niet als een hobby die slechts beoefend wordt voor het genoegen en het gewin.

SAMENVATTING

Ondanks een zeer groot aantal wijzigingsvoorstellen en hoewel het aantal bejaagbare wildsoorten tot slechts zes soorten zal worden teruggebracht, is het zeer de vraag of er op het gebied van de jachtpraktijken en de bescherming van dieren veel zal gaan veranderen wanneer deze

voorstellen zullen worden aanvaard. Het beginsel dat diersoorten een intrinsieke waarde hebben zal dan in de wet worden vastgelegd, maar de ruimte voor het doden van dieren is daarmee niet echt beperkt. De minister tekent er namelijk onmiddellijk bij aan dat ook het bemachtigen en doden van een dier, ook ten behoeve van consumptie of handel, kan zijn geoorloofd.

Verder kan het uitwerken van de plannen om veel beleidstaken over te brengen naar de provincies tot grote verschillen leiden. Het versterken van de rol van faunabeheereenheden op het gebied van wildbeheer en schadepreventie leidt ertoe dat de overheid minder greep op de uitvoering krijgt. In eerste instantie lijkt het een verbetering dat het aantal wildsoorten sterk zal worden beperkt, maar het is nog maar de vraag of er in de praktijk werkelijk wat zal gaan veranderen. Er blijven immers nog meer dan voldoende mogelijkheden ontheffingen te verlenen. Er is daarom een grote kans dat, waar voorheen legaal exemplaren van diersoorten werden geschoten omdat zij bestempeld werden als "vogelvrij wild", dezelfde soorten, nu als "beschermde soort", alsnog legaal het loodje moeten leggen op grond van een landelijk of provinciaal vrijstellingsregime. Het valt te vrezen, dat door het ontbreken van voldoende criteria voor het verlenen van vergunningen voor de vele afzonderlijke organisaties die in de toekomst een grote verantwoordelijkheid zullen dragen voor jacht en schadepreventiebeleid, er van een gecoördineerd beleid in ons land geen sprake zal zijn.

¹ Volgens een opgave van de Almanak voor het jachtbedrijf 1995, een uitgave van de jagersorganisaties, werden in het jachtseizoen 1992/1993 258299 hazen geschoten en 265587 konijnen.

Onze vogelwerkgroep bestaat volgend jaar dertig jaar en nog vinden we dat we niet volgroeid zijn, want we streven naar meer leden. De ledenwerfcampagne wordt een belangrijk onderdeel van het jubileumprogramma van onze vogelwerkgroep, die in 1997 30 jaar bestaat.

Paul Keuning

Ledenwerfcampagne voor vogelwerkgroep

Als je de televisie aanzet, heb je de programma's met natuur, waaronder vogels als onderwerp, voor het uitkiezen. De waardering is constant hoog. Daaruit blijkt dat er nog steeds veel belangstelling voor de natuur is.

We hoeven ons er niet voor te schamen om die belangstelling via onze vogelwerkgroep in banen te leiden. Want we hebben mensen met echte interesse wel het een en ander te bieden. Uit ervaring weten we, dat wanneer je vertrouwd bent geraakt met de vogels, je anders het bos, of het weidegebied in gaat dan toen je die gevoeligheid nog niet had ontwikkeld.

De cursus werkt mee om die interesse te verrijken met een bredere kennis over vogels. Daar dragen ook onze excursies, vogelweekeinden en lezingen toe bij. Meer leden zijn zeer welkom in onze vogelwerkgroep. Met een groter ledental leggen we meer gewicht in de schaal in ons contact met instanties. Op het gewicht van onze argumenten wordt wel gelet, maar het maakt toch verschil of we namens duizend leden spreken of dat het er een paar honderd zijn.

Met meer leden krijgen we een groter potentieel om het werk te

verdelen. Niet ieder nieuw lid zal zich meteen opwerpen als werkend lid, maar nieuwe mensen betekent wel dat de vereniging verrijkt wordt met nieuwe ervaringen en kundigheid, waar we op den duur gebruik van kunnen maken.

Het kan geen kwaad dat met meer leden onze financiële basis steviger wordt. We zijn geen noodlijdende vereniging, maar met het huidige bestand komen we jaarlijks net rond. Tenslotte hoeven we er niet omheen te draaien, dat de gemiddelde leeftijd van ons ledenbestand tamelijk hoog ligt. Een uitbreiding met met name jongere leden is daarom wenselijk, rekening houdend met de minimumleeftijd van achttien jaar.

Hoe gaan we dat aanpakken? In het jubileumjaar 1997 melden we in elk nummer de ledenwinst. Behalve via de campagne 'Leden werven leden', zullen we bij het naar buiten treden in krantenartikelen en met onze stand laten blijken, dat we graag nieuwe leden verwelkomen. Daarbij zal een nieuwe wervende folder ons van nut zijn. Aarzel niet wanneer het gesprek in uw omgeving over vogels of de natuur gaat, om naar de vogelwerkgroep te verwijzen. Vul de bon in of bel het adres van

uw kennis door aan Paul Keuning, (035 5268281).

JA, IK WERK MEE OM DE VOGELS IN MIJN OMGEVING TE BESCHERMEN

Ik word voor f 20,- per jaar* lid van de Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken. Binnenkort krijg ik daarvoor het welkomstpakket. Verder krijg ik 5 maal per jaar De Korhaan thuisgestuurd en kan ik op vrijwillige basis deelnemen aan alle activiteiten die de vereniging organiseert.

dhr / mevr

straat

postcode + plaats

telefoon

* U krijgt een acceptgiro thuisgestuurd. / Huisgenoten betalen f 7,50
Opsturen naar: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum.

Hoe agressief een op het eerste gezicht zo vriendelijke vogel als de fitis kan zijn, blijkt uit dit verhaal van Rob van Veen.

Rob van Veen

Een bijzondere ontmoeting van een fitis met een heggemus

Op 22 april 1996 had ik op mijn werk een voor mij bijzondere gebeurtenis.

Een fitis vloog naar een berkeboom om te fourageren. Echter, dit was in de buurt van een paartje heggemussen. Het paartje schrok van de fitis, vloog weg en de fitis ging er achter aan.

Binnen acht meter had de fitis één van de heggemussen ingehaald en raakte met de snavel de kop van de heggemus, zodat deze pardoes dood uit de lucht viel. De fitis vloog terug naar de berkeboom.

Bij nader onderzoek bleek de heggemus aan het oog geraakt te zijn.

Zo'n agressief gedrag had ik van een fitis niet verwacht, of was het een schrikreactie waarbij de vogel in een stresstoestand geraakte?

Nu had ik twee vragen: Zijn fitissen zo agressief? Komt zo'n gedrag vaker voor bij fitissen? Eigen onderzoek leverde niets op, tot Dick Jonkers met de gegevens kwam, die in het Handbuch der Vögel Mitteleuropas staan.

En het antwoord is duidelijk. Schijnaanvallen, vleugeltrekken, schijnpikken, tot hakken met de snavel. Of de tegenstander naar het midden van z'n eigen territorium terugdringen.

Dit alles komt regelmatig voor om zijn eigen territorium te verdedigen ten opzichte van andere vogelsoorten.

Ook na eigen onderzoek van Dick Jonkers met behulp van een bandrecorder bleek, dat de fitis direct reageert op een vermeende rivaal. Zo heeft een op

het oog onschuldig vogeltje als de fitis, in werkelijkheid een ander gedrag dan ik in eerste instantie vermoedde.

Met dank aan Dick Jonkers die mij de gegevens gaf om bovenstaand verhaal te onderbouwen.

Literatuur :

D.A. Jonkers, R. Kole en J. Taapken, 1987
Vogels tussen Vecht en Eem.

Basil Ede en W.D. Campbell, 1983
Vogels van Stad en Dorp.

Karel Ståstny, 1993
Grote Vogel Encyclopedie.

Philip Burton & Peter Hayman, 1983
Het Vogelboek.

Urs Glutz von Blotzheim & Kurt Bauer, 1991
Handbuch der Vögel Mitteleuropas.

De vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland organiseert ter gelegenheid van haar 45-jarig jubileum in samenwerking met de Samenwerkende Volgenwerkgroepen Noord-Holland (SVN) de dertiende Noordhollandse vogeldag. Het thema op die dag (zaterdag 23 november) is "Vogels in het landschap van Zuid-Kennemerland". Na de opening door voorzitter Hugh Gallagher van SVN spreken Chris van Deursen (landgoederen), Dirk Tanger (weidevogelbescherming), Tom

Noordhollandse vogeldag 1996 in IJmuiden

van den Boomen en Peter de Jong (een plan voor de Hekslootpolder), Evert van Huijssteeden (toekomst voor de vogels), Rick Schoon (regeneratie van het duin) en Piet Veel (duinrellen in Zuid-Kennemerland). Tijdens de lunchpauze kunnen de gasten uitwaaien langs de Zuidpier of de kop van de haven.

De dertiende Noordhollandse vogeldag is op 23 november van 10.00 uur tot 16.15 uur in het IJmond Maritiem College, Kanaalstraat 7 in IJmuiden. Toegang is gratis en kom ook even langs bij de eigen kraam van onze eigen vogelwerkgroep. Bel voor meer informatie: 0252-520444.

De 14^e Noordhollandse vogeldag is in Hilversum. Die organiseert onze vogelwerkgroep ter gelegenheid van het dertigste jaar bestaan. Nu vast noteren:
25 oktober 1997.

Lepelaars kiezen voor de wadden

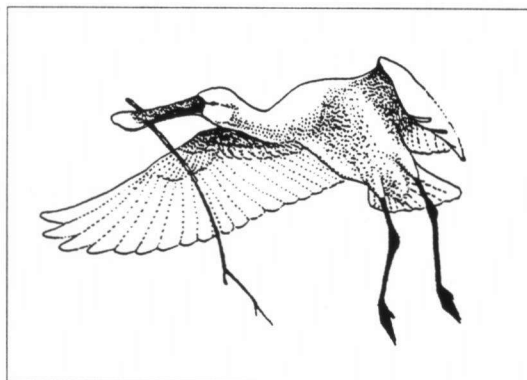
Lepelaarskolonies concentreren zich steeds meer op de waddeneilanden. Op Texel, Vlieland, Terschelling en Schiermonnikoog groeien de populaties flink. Voor het eerst hebben dit jaar ook op Ameland lepelaars gebroed. In de Oostvaardersplassen, vorig jaar met 330 broedparen nog de belangrijkste broedplek, zat dit jaar geen enkele lepelaar.

Dit blijkt allemaal uit onderzoek van Ecomare, het centrum voor Noordzee en de wadden op Texel. De afwezigheid in de Oostvaardersplassen ligt aan een samenloop van omstandigheden. De strenge winter zorgde ervoor dat het ondiepe water tot op de bodem bevroor, waardoor de vissen stierven. Daarna volgde een droog voorjaar, waardoor geen water uitgelaten kon worden en geen nieuwe vissen het gebied binnenzwommen. De lepelaars vonden er dus geen voedsel.

Bovendien waren de Oostvaardersplassen door de lage waterstand gemakkelijker bereikbaar voor vossen, de

grootste natuurlijke vijand van de lepelaar. Die vossen zorgden er een aantal jaren geleden al voor dat de lepelaar uit het Naardermeer verdween. Als broedvogel keerde hij sindsdien ook niet terug. Wel wordt deze vogel weer steeds vaker gezien in de omgeving van het Naardermeer, waar door de verhoging van de waterstand een prachtig fourageergebied voor de lepelaar en andere moerasvogels ontstaat.

Op de waddeneilanden hoeven lepelaars niet bang te zijn voor vossen: die zitten daar niet. De grootste kolonie werd dit jaar geteld op Vlieland met 160 broedparen. Op Texel waren dat er 155, op Schiermonnikoog 121, op Terschelling 116 en op Ameland elf. Op het vasteland zijn de belangrijkste kolonies op het Zwanenwater bij Callantsoog en het Quackjeswater op Voorne

Lepelaar

met elk bijna honderd broedparen. De enige nieuwe kolonie dit jaar bevond zich op de Lepelaarsplassen met 60 paren, een lokatie die hemelsbreed niet ver van de Oostvaardersplassen verwijderd is.

De totale Nederlandse populatie lepelaars omvatte dit jaar waarschijnlijk 833 paar. Iets meer dan vorig jaar want toen waren het er 814.

[Bron: Persbericht Ecomare, 20 augustus 1996]

Themadag watervogels randmeren

De Nederlandse Ornithologische Unie (NOU) organiseert op 19 oktober in samenwerking met Rijkswaterstaat RIZA in Harderwijk een themadag over de randmeren. De randmeren kenden in het verleden een rijke waterplantenbegroeiing, waarop vanaf de zomer tot in de winter door grote aantallen watervogels werd gevoerd. Met de watervervuiling verdwenen de waterplanten en daarmee ook een belangrijke deel van de watervogels. Door de verbetering van de waterkwaliteit in de randmeren, keren de waterplanten

terug en zij vormen opnieuw een belangrijke voedselbron voor herbivore watervogels.

Tijdens deze lezingendag worden de ontwikkelingen sinds het ontstaan van de meren geschetst, waarbij ingegaan wordt op watervogels, waterplanten, rietvogels en oeverplanten. Aan de orde komen o.a.:

- Geschiedenis randmeren (R. Noordhuis - Rijkswaterstaat RIZA)
- Waterplanten in de randmeren (M.S. van den Berg - Rijkswaterstaat RIZA)
- Watervogels in de randmeren (R. Noordhuis - Rijkswaterstaat RIZA)

- Veldonderzoek gebruik kranswielveld Veluwemeer door watervogels (M. Poot - Bureau Waardenburg)
- Grote karekieten en de kwaliteit van riet langs de randmeren (J. Graveland - IBN-DLO)

Na afloop van de lezingen is er een excursie op het Veluwemeer, waar in oktober grote aantallen watervogels op kranswieren foerageren. De lezingen vinden plaats in restaurant De Haven van Harderwijk, Strandboulevard Oost 3 in Harderwijk. Meer inlichtingen bij R. Noordhuis, telefoon 0320-298678 (overdag) of 0320-234928 ('s avonds).

Dat het rustieke dorpje Ankeveen een lustoord is voor vogelaars zal voor velen van u bekend zijn. Maar voor een vogelende inwoner is alles al gauw "gewoon". Tot er op een dag een ongewone gast langskomt.

R.G. Moolenbeek

Vreemde kruisbek in Ankeveen

Het feit dat er minstens 25 paren putters broeden en af en toe zelfs eens een Europese kanarie, dat de purperreiger in de achtertuin van je rijtjeshuis staat te vissen, of dat een koppel grauwe ganzen met net uitgekomen jongen verdwaasd door het slootje achter je huis zwemt, geeft nauwelijks beroering. Echter een regenwulp in de boom voor je huis op maandag 17 juni, ja dat behoeft nadere uitleg. Ik stond om ca. 19.00 uur op het punt om weg te gaan toen ik het typerende regenwulpen-geluid (bi-bi-bi-achtig) luid en duidelijk hoorde. Mijn vrouw, nog binnen en blijk gevend van haar vogelkennis, riep al "regenwulp". Maar ik was daar niet zo van overtuigd.

Het geluid kwam uit de berk schuin tegenover ons huis. De zangplaats van een putter, maar dit klonk toch héél anders. Een sprint naar boven om de kijker te halen kon wellicht een oplossing brengen en ja, bij terugkomst zat het beest er nog. Wilma had hem inmiddels gelokaliseerd en direkt was duidelijk dat het in ieder geval geen regenwulp was. Maar wat dan wel? Mijn eerste impressie was een kruising wielewaal/appelvink. Een doorsnee Ankevener kan je dat nog wel wijs maken maar voor mij was dat toch niet bevredigend.

Na enige minuten vloog de vogel naar een prunus-achtige boom en kon beter bekeken worden, met een dikke kers of iets dergelijks in zijn bek. De kleur was

overwegend groengeel (volgens Wilma meer okergeel). De kop was egaal grijs en vleugelpunten en staart waren zwart. Het formaat was van een merel maar de vogel was iets boller en toonde krachtiger. De snavel was zeer fors en licht van kleur (grijsig). Poten eveneens licht van kleur.

Naast het regenwulpengeluid werden nog enkele andere geluiden geproduceerd die helaas door mij niet na-gesynchroniseerd kunnen worden. Hiermee eindigde de waarneming maar niet mijn gemoedsrust. Wat was het? Zeker niet iets Europees, dat was duidelijk. Maar wat wel?

Het probleem aan mijn collega Cees Roselaar voorgelegd leverde wat potentiële mogelijkheden op maar nog geen concrete oplossing. Verder zoekend in de diverse boeken deed mij belanden in Ali & Dillon Ripley ofwel het "Compact handbook of the birds of India and Pakistan" en hier werd de oplossing gevonden. Het was een vrouwtje van de "Allied Crossbeak" met de wetenschappelijke naam: *Mycerobas affinis* (Blyth, 1855), vrij vertaald de "Himalaya Kruisbek". Het verspreidingsgebied is de Himalaya (Kashmir). Volgens Cees Roselaar is er een enorme vogelhandel met China en Zuidoost Azië en het zal dus wel een 'losgebroken' exemplaar betreffen. Deze vogel was in prima conditie, alert en schuw en het zal een klus voor de havik zijn

om hem panklaar aan te leveren voor zijn jongen.

U weet nu dus wat u in Ankeveen kunt verwachten!

Noot van de redactie: In het standaardwerk Geïllustreerde Encyclopedie van de Vogels heeft de redactie *Mycerobas affinis* de Nederlandse naam Geelrugdikbek gegeven.

HAANTJES

Rubriek voor niet-commerciële mededelingen van/aan Korhaanlezers

TE KOOP

Te koop aangeboden een auto-raamstatief en een schuiltent t.e.a.b. Dick Jonkers, Koggewagen 3, 1261 KA Blaricum, 035-5260456.

CADEAUTIP

Zeer binnenkort verschijnt ons eigen boekwerk "Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek". Zet het op het verlanglijstje voor Sinterklaas of Kerst of geef het een ander cadeau.

Let op publikaties of teken in bij Dick Jonkers, tel. 035-5260456.

De merel verblijft graag in de meeste tuinen in Gooi en omstreken. Waarschijnlijk zijn niet de ekster en de vlaamse gaai zijn grootste vijand, maar is dat de huiskat. Het is niet zo moeilijk om de kat op een 'diervriendelijke' manier op gepaste afstand van de merel te houden.

Jaap Taapken

De merels in de tuinen en hun 'natuurlijke' vijanden

Onze tuin in Baarn is vrij klein en onze gehele grond (inclusief de bebouwing) meet ongeveer 640 m². Daarin broeden de laatste jaren vier paartjes merel, terwijl er ook merels nestelen bij de buren, achterburen en overburen. Met elkaar broeden hier kort rond het huis zeker 20 tot 25 paren. Dat is niet weinig.

Maken wij nu eens een ruwe berekening. Twintig broedparen op een doorsnede van nog geen vijftig meter, die op z'n minst drie maal per jaar vier jongen trachten groot te brengen. Dat is op z'n minst $20 \times 3 \times 4 = 240$ jongen per jaar. Daar komen dan nog minimaal veertig oudervogels bij. Dan wordt dat dus jaarlijks 280 of zo'n kleine 300 merels.

Van die 300 merels moeten er maar veertig overblijven als we de stand hetzelfde willen houden als in het vorige jaar. Nu is van veel vogelsoorten bekend dat de broedvogelstand jaarlijks wat in aantal kan schommelen. Er mag dus wel eens een aantal broedvogels in het begin van de broedtijd in het ene jaar kleiner zijn dan in het jaar daarvoor, zonder dat dit meteen alarmierend mag worden genoemd. Het jaarlijks 'verdwijnen' van zo'n 240 merels, alleen al in onze meest directe omgeving, is nogal wat en daar zouden wij toch wel

Merel

iets van moeten zien. En wat zien wij daar uiteindelijk van? Een enkele maal vinden wij een nog kaal of halfkaal jong dood op de stoep en een enkele maal horen wij dat een kat in de buurt een merel heeft gepakt. Door het heftig alarmeren van de merels in de broedtijd hebben wij het idee dat een van de in de buurt levende eksters wel eens een jonge merel of een paar eieren of jongen uit een nest heeft weggepakt.

GUNSTIG

Ofschoon wij dat vermoeden hebben, hebben wij dit echter in die veertien jaar dat wij hier nu wonen nog nimmer met zekerheid vastgesteld. Ja, zult u zeggen, maar dat doen ze dan ook in de vroege morgen als wij nog slapen.

Van de enkele vlaamse gaai die hier in de broedtijd voorkomt kunnen wij hier, in de dicht met vogels bevolkte wijk, nog minder kwaad spreken. En de vele kauwen, waarvan er zelfs bij ons in de schoorsteen broeden, verdenken wij er ook niet van dat ze wel eens een nest zouden uithalen of een jonge vogel zouden pakken. Die kauwen hebben het veel te druk met andere dingen en trouwens, er wordt ook nimmer gealarmeerd als ze zich in de buurt van een zangvogelnest vertonen. Van achteruitgang van de merelstand is hier niets te bespeuren, eerder lijkt het er op dat er zó veel merels bij ons zitten dat er geen enkele meer bij kan.

We mogen echter niet spreken van 'te veel merels' want ze hebben hier blijkbaar toch een zeer gunstig biotoop. Gunstig is het dus zeker, ondanks de vele katten die hier rondlopen. Achteren overburen, buren links en rechts van ons, ze hebben allemaal wel één of twee katten. Blijkbaar kunnen merels ondanks dat hun aantal jaarlijks op peil houden, ja, vermoedelijk zelfs tot een maximaal aantal verhogen.

Van de jonge vogels in de tuin is de merel het meest kwetsbaar omdat het de enige vogelsoort in onze buurt is waarvan de jongen

na het uitvliegen nog lang op de grond huizen en ook later, als ze al goed kunnen vliegen, hun voedsel op de grond moeten zoeken. Spreeuwen (die evenals huismussen hier helemaal niet meer in de buurt voorkomen) lopen veel minder gevaar omdat die hun uitgevlogen jongen direct meeloodsen naar het open veld. Het is wel opvallend dat merels die hun nest open en bloot bouwen, eerder het slachtoffer worden hun legsel te verliezen, dan merels die hun nest goed verborgen diep tussen de struiken bouwen. Momenteel zitten in onze tuin drie paartjes merel met uitgevlogen jongen, die hun jongen deels voeren met door ons dagelijks uitgestrooide doorsneden appels omdat het een lange droge periode is. Er is nog één nest waar de oudervogels de hele dag af en aan vliegen en waarvan ik vermoed, gezien het veelvuldige voeren, dat de jongen reeds vrij groot zijn en het er vast wel vier stuks zullen zijn, ondanks de aanhoudende droogte (weinig wormen, harde grond!).

POEZEN

Zelf heb ik altijd gezworen om nooit een poes in huis te nemen, totdat wij zo'n tien jaar geleden veel last van muizen in huis hadden en mijn vrouw met een heel klein, jong poesje thuiskwam. 'Er uit met dat beest', moet ik hebben gezegd. 'Nou, morgen dan, dan zal ik hem terugbrengen'. Zo gezegd, maar niet zo gedaan. Het jonge poesje had mij spoedig vermurwd en mocht uiteindelijk blijven. En is er nog! Bovendien kregen wij een aantal poezen waarmee proeven waren gedaan. De beestjes zagen er erbarmelijk uit. Ook alweer zo'n acht jaar geleden. Ze werden liefderijk opgenomen, een aantal kon in de loop der tijd worden ondergebracht en drie stuks mochten uiteindelijk blijven.

"Proost!! Op Jaap Taapken!"

Tekening: Ronald Sinoo

Vier poezen dus. 'Hoe fiks je dat?', zult u zich afvragen. Daar hebben wij een goede oplossing voor gevonden, die zelfs ook nog een goede oplossing voor de vogels is geworden.

Vanaf midden maart tot vaak ver in augustus mag er geen enkele poes bij ons meer los in de tuin. Daarna mogen ze alleen los één of twee uur voordat ze 's avonds hun eten krijgen. Dat weerhoudt hen dus om op sjouw te gaan en ze blijven dan ook keurig rond de achterdeur in de tuin zitten. Voor de lange periode buiten de broedtijd hebben wij ook een oplossing gevonden. In een raam van de garage hebben wij een vliegenhor met een klein deurtje, waar net een poes door kan en dat kan worden gesloten. Vanuit dit deurtje hebben we een loopplank geconstrueerd, die overdekt is met kippengaas. Aan het einde van die loopplank kunnen we een aansluiting maken naar een grote gazen kooi (ook kippengaas) op het grasveld en in de zon. Ze kunnen daarheen als ze willen en als ze dat nodig

of prettig vinden gaan liggen zonnen of gras eten.

Maar nu komt de 'clou' van deze grap. Behalve dat de poezen zich in de kooi van gaas heerlijk kunnen vermaken, durven de legio poezen van alle burens, overen achterburens, niet bij ons in de tuin te komen omdat ze weten dat dit het territorium van onze poezen is. Onze tuin is dus volkomen 'poezenvrij' en de merels kunnen hun jongen bij ons op het grasveld rustig komen voeren. Ja, zelfs als onze hond in de tuin rondloopt en de poezen allemaal in hun kooi zitten te kijken.

Ook de houtduiven zijn niet bang, evenals de turkse tortels, om zich op het grasveld te vertonen als de poezen buiten zitten te kijken naar al dat vogelgedoe. Ongewild hebben wij dus een poezenrijke tuin gecreëerd. Onze tuin is een oase geworden in een omgeving waar elk huis een poes heeft en waarvan er veel de hele dag buiten lopen. De vogels weten deze poezen-

vrije oase gauw te vinden. En wij kunnen bijvoorbeeld dit jaar zien dat de meeste paartjes drie of vier jongen hebben behouden totdat ze even groot als hun ouders zijn geworden. En dat terwijl ik vroeger altijd heb kunnen constateren dat er van een legsel van vier eieren meestal maar twee jongen vliegvlug werden. Dit laatste lijkt mij ook een normale gang van zaken, want dan kan er tot het volgende

voorjaar altijd nog zo'n 50 procent verlies plaatsvinden. Het aantal jonge vogels dat bij ons in dit jaar groot wordt is, ondanks de aanhoudende droogte, meer dan boven verwachting.

Dit verhaal heb ik eigenlijk maar eens opgeschreven omdat er veel vogelliefhebbers zijn die de poezen alles wat slecht is toewensen als ze zien dat die poezen een merelnest uithalen. Na-

tuurlijk is het een vreselijk gezicht, maar zoiets is niet slecht voor de merelstand. Er komen er niet minder door. En trouwens, ik heb het gevoel dat er hierdoor goed wordt geselecteerd. De merels die dom en open en bloot hun legsel willen grootbrengen krijgen weinig of geen nageslacht, terwijl de slimme merels, die goed verborgen hun nest bouwen, ook een groter nageslacht krijgen.

Merel imiteert wekker

Van een aantal vogelsoorten is bekend dat zij tijdens hun zang andere soorten imiteren of geluiden uit de samenleving nabootsen. Spotvogel, bosrietzanger en spreeuw zijn hier bekende voorbeelden van. Talloze vogelaars zijn al gefopt toen zij binnen de bebouwing een wulp of witgatje meenden te horen en boven zich op een schoorsteen een spreeuw ontdekten die een imitatie ten beste gaf. Merels die binnen de bebouwing leven hebben ook nogal eens de gewoonte om allerlei dingen na te bootsen. Zo zijn er merels gehoord die stukjes klassieke muziek lieten horen. Een wel heel bedriegelijke imitatie kwam van

een merel die in mijn omgeving huist en daar zijn zang laat horen. Op een zondagmiddag hoorde ik vanuit de tuin het welbekende "tututu" geluid van een wekkertje dat afliep. De eerste gedachte was dat het een wekkertje was in de slaapkamer dat niet was afgezet, maar even later meende ik het geluid wat verderop te horen. Een rare gewaarwording. De oplossing diende zich een paar dagen later aan, toen boven mijn hoofd in de tuin een

merel in zijn zang hetzelfde geluid liet horen. Opeens werd mij iets duidelijk. Al wekenlang werd ik, terwijl het nog donker was, gelijk met het zingen van de merels wakker. Kennelijk reageerde ik op het wekkergeluid dat vanuit de tuin door het open slaapkamerraam naar binnen kwam. Toen ik dat eenmaal doorhad ben ik erop gaan letten en ja hoor, vanuit een pseudoaccacia op nog geen vijf meter afstand klonk de wekkerimitatie tijdens de merelzang. Gelukkig is de zangactiviteit verflauwd en kan ik nu weer rustig verder slapen tot de eigen wekker afloopt. Toen ik een collega van dit voorval vertelde deelde zij mee, dat er bij haar in de buurt een merel leeft die een auto-alarm imiteert!

DICK A JONKERS

Europese trekvogeldag ook in het Corversbos

Op zaterdag 28 september wordt er, in het kader van de European Birdwatch 1996, in geheel Europa naar trekvogels gekeken. Op deze datum is de telpost Corversbos één van de 70 lokaties in Nederland (en is Nederland één van de 29 Birdlife-partners in Europa) waar de vogeltrek wordt bestudeerd. Op deze datum is de telpost de gehele dag bezet vanaf een half uur vóór zonsopgang tot een half uur

na zonsondergang. We vieren dan tevens een klein feestje, omdat de tellers vieren dat zij tien jaar geleden op dezelfde plek zijn begonnen met het tellen van trekvogels. Natuurlijk bent u tot en met 30 november ook welkom op de vaste teldagen op woensdag en zaterdag van een half uur voor zonsopgang tot vier en een half uur erna.

Het seizoen is voor de koekoek voorbij. Voor ons tijd voor een tussenstand van de informatie over de vogel-van-het-jaar 1996.

Mia Kraal

Waar riep de koekoek in 1996?

In verband met de vogel-van-het-jaar, de koekoek, kreeg ik een verrassend telefoontje van Rob van Veen, die me vroeg of ik niet zelf eens wilde komen luisteren naar de vele koekoeken, die hij hoort als hij met z'n boot op de Kortenhofse plassen rondvaart. Uiteraard was ik direct "in" voor zo'n avondlijk tochtje op het water en ik kan de verzekering geven dat Rob niet overdriift, als hij zegt dat deze regio wat de koekoek betreft een "onderteld" gebied is. We hebben op 18 juni een prachtige tocht gemaakt in de avondzon en hoorden maar liefst acht koekoeken, waarvan we ook twee exemplaren in de lucht zagen. Vanaf juni-juli begint de koekoek te zwerven en volgt zijn nachtelijke en eenzame tocht naar de winterkwartieren in zuidelijk en oostelijk Afrika, ten zuiden van Kenia. We mogen gevoeglijk aannemen dat nu, medio september, de koekoeken onze streken hebben verlaten. Daarom leek het me wel aardig een overzicht van alle koekoekmeldingen, die in de loop van de zomer bij mij binnenkwamen, op een rijtje te zetten. Ik mag daarbij aantekenen dat de oproep in de regionale bladen naar mijn gevoel veel respons heeft opgeleverd. De eerste melding over de koekoek kreeg ik van mijn zusje, die op 16 april een wandeling langs de Geul in Limburg maakte en daar om 10.00 uur 's morgens een koekoek hoorde. Eén van de eersten in ons land?

Opvallend op de lijst is dat er veel medelingen zijn uit Huizen. Het is de vraag of er zoveel koekoeken in Huizen voorkomen, of dat de Huizers het meest trouw melding hebben gemaakt van de koekoek.

Koekoeken in het Gooi en Omstreken in 1996

20 april	Staringlaan	Hilversum	21 mei	Magdalenabos	Huizen
21 april	Oude Blijkpolder		21 mei	tuin Klaver 1	Huizen
		Nederhorst den Berg	22 mei	Magdalenabos	Huizen
27 april	rietzone Oud-Naarden	Naarden	22 mei	ten westen van Huizerhoogt (2 stuks)	Huizen
28 april	Kortenhofse plassen		24 mei	Magdalenabos	Huizen
		Kortenhof	25 mei	Magdalenabos	Huizen
28 april	tussen Visserij en Machine, Naardermeer	Naarden	25 mei	Noordpolder te Veld/Raboes	Eemnes
29 april	Muiderberg-west	Muiderberg	25 mei	Zuidpolder te Veld	Eemnes
29 april	Comenius College/Corversbos	Hilversum	25 mei	Dammerkade (2 stuks)	Ankeveen
30 april	Eendekooi Tienhovensch kanaal	Bruckelen	26 mei	Huizer Eng	Huizen
			26 mei	Loosdrechtse Bos/Zonnestraal	Loosdrecht
01 mei	Bergseweg (op schoorsteen)	Vreeland	26 mei	Blijkpolder Nederhorst den Berg	Loosdrecht
01 mei	Volkstuincomplex	Huizen	26 mei	Loosdr. plassen/Tienhovensch kanaal	Loosdrecht
01 mei	Gemaal Zuidpolder te Veld		26 mei	Muyerveld	Loosdrecht
		Eemnes	26 mei	Oppad	's-Graveland
01 mei	Haven	Huizen	27 mei	Huizer Eng/Gerbrandyalaan	Huizen
01 mei	ten westen van de nieuwe haven	Huizen			
01 mei	Laegieskamp	Bussum	01 juni	Muiderslot	Muiden
01 mei	Laegieskamp/rand Naardermeer	Bussum	02 juni	Waterzuivering	Huizen
		Huizen	04 juni	Wolfskamer (2 stuks)	Huizen
02 mei	Wolfskamer	Huizen	04 juni	Naarder Eng (2 stuks)	Naarden
02 mei	Eng ten zuiden van	Huizen	05 juni	Beeldentuin Groeneveld	Baarn
03 mei	Bergseweg	Vreeland	08 juni	Noordpolder te Veld (5 stuks)	Eemnes
03 mei	Breukeleveensche plassen	Loosdrecht			
		Blaricum	18 juni	Kortenhofse plassen (8 stuks)	Kortenhof
03 mei	Bouwvenen	Huizen			
03 mei	Friese Wal	Huizen	24 juni	Vogelhut Meerkade Naardermeer (4 stuks)	Naarden
		Loosdrecht	26 juni	Wolfskamer	Naarden
03 mei	Veense plas	Hilversum	26 juni	Naardermeer	Naarden
07 mei	De Woensberg	Huizen			
13 mei	Wolfskamer	Huizen	08 juli	Wolfskamer	Huizen
13 mei	Loosdrechtse Bos/Zonnestraal	Loosdrecht	14 juli	Gooimeer/Oud Naarden	Naarden
		Huizen			
13 mei	Surfstrand Stichtse Brug	Huizen	27 juni	telpost Corversbos	Hilversum
18 mei	Huizer Eng	Huizen			
18 mei	Oostermeent	Huizen			

Onze elgen roofvogelwerkgroep wist tijdens het afgelopen broedseizoen op verschillende manieren de aandacht te vestigen op een bedenkelijk fenomeen dat lijkt toe te nemen: de vervolging van roofvogels, ook in Gooi en omstreken.

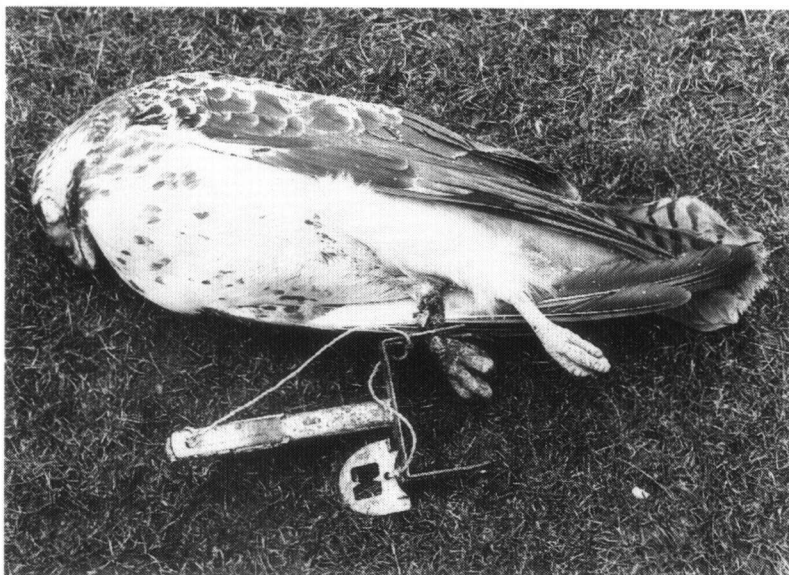
Dick A. Jonkers

Roofvogelstroperij in het Gooi

Afgelopen voorjaar zijn door medewerkers van de roofvogelwerkgroep van de vogelwerkgroep weer nesten van roofvogels opgespoord. De jonge roofvogels zijn voor onderzoek van een ring voorzien. Omdat de nesten in de tijd dat er jongen zijn nogmaals bezocht moeten worden, kwamen wij achter gevallen van roofvogelstroperij. Reeds twee jaar geleden vonden wij in de bossen bij Baarn een boom met een roofvogelnest, waarin grote houtschroeven waren aangebracht die als steun bij het klimmen moesten dienen. Dit jaar constateerden wij drie gevallen van roofvogelstroperij of pogingen daartoe. Hierbij ging het om haviken.

Op een particulier landgoed was gezaagd aan takken van een boom met een havikshorst om sneller in de boom te komen. De andere twee gevallen hadden plaats in terreinen van het Goois Natuurreservaat. Uit een bewoond havikshorst waren de eieren of zeer kleine jongen verdwenen. Predatie was hier niet in het spel.

Het tweede geval betrof een nest dat bij een eerste bezoek nog kleine jongen bevatte. Enkele dagen voordat het nest voor het ringen werd bezocht, was vanaf de grond geconstateerd dat de jongen nog op het nest aanwezig waren. Toen de nestboom beklommen werd en het

Buizerd in de klem

Foto: Fred Hess

nest geïnspecteerd werd, waren alle jongen verdwenen. Ook hier waren geen tekenen aanwezig van roof door andere dieren. De jongen waren nog niet groot genoeg om te kunnen vliegen.

VALKENIERS

Achteraf werd uit een melding duidelijk dat in het Gooi een groepje mensen, waarschijnlijk afkomstig uit Huizen of Bussum, actief is met roofvogelstroperij en het daarbij voorzien heeft op jonge haviken. Deze worden vermoedelijk doorverkocht naar België of Duitsland aan valkeniers die het niet zo nauw nemen. Met deze handel schijnen vele duizenden guldens gemoed te zijn. Inmiddels is door de toezicht-

houders van natuurterreinen een verscherpte surveillance toegezegd. Hulp van anderen is echter onontbeerlijk. Wij willen hierbij de vogelwerkgroepleden vragen om in het volgend voorjaar van april tot en met juni, vooral hun ogen 's morgens vroeg en 's avonds goed de kost te geven.

Meldingen van tijdstippen en plaatsen waar mogelijke illegale activiteiten met roofvogels plaatsvinden, kunnen worden doorgegeven aan medewerkers van het Steunpunt Roofvogels (F. Beffers 035-6910178 of R. Kloosterman 035-6910562) of de Werkgroep Roofvogels (Chris Sjobbema 035-5420215).

Vogels en vogelaars vinden Bovenmeent

De Bovenmeent is het weidegebied tussen het Naardermeer en de Ankeveense plassen. Maar van dat weidegebied blijft niet veel over, want spoedig zal het hele gebied grotendeels plas-dras staan.

Graafmachines hebben de afgelopen maanden het gras van het land gestroopt en op de plekken waar het water al omhoog is gekomen, zijn de eerste resultaten zichtbaar. Nog even en dit gebied is uiterst aantrekkelijk voor de vogels en dus ook voor de vogelaars. In de afgelopen weken verschenen hier tientallen wulpen, honderden Kievieten en

andere waadvogels. Ook de lepelaar en de watersnip zijn al foeragerend aangetroffen.

De natuurontwikkeling door Natuurmonumenten in dit gebied heeft tot doel om een meer natuurlijke verbinding tussen Naardermeer en de Ankeveense plassen te laten ontstaan. Er zijn ook plannen om de provinciale weg Bussum-Weesp ter plaatse op palen te zetten, zodat de leefruimte voor dieren groter en ook veiliger wordt.

Daarnaast probeert Natuurmonumenten hier en ook in de rest van het Vechtplassengebied de verdroging van natuurgebieden

tegen te gaan. Om die verdroging tegen te gaan wordt al gezuiverd water vanuit het IJmeer doorgesluisd naar het Naardermeer. In de aangrenzende gebieden wordt binnenkort dus ook de grondwaterstand omhoog gebracht. Ook zijn er afspraken met de overheid en de waterschappen om vanaf 1998 minder grondwater te onttrekken uit de bodem ten behoeve van de drinkwatervoorziening. Zodoende krijgen de voormalige groene weilanden als natuurgebied betere overlevingskansen en ontstaan er voor vogels nieuwe rust- en voedselgebieden.

Jubileum fotowedstrijd

In het kader van het jubileumjaar 1997 zal er ook een fotowedstrijd worden georganiseerd. Voor deze wedstrijd komen zowel vogelfoto's als landschapsfoto's in aanmerking. Bij landschapsfoto's gaat het met name om opnamen van plekjes die voor vogels interessant zijn en dan ook goede vogelbiotopen zijn. Hoewel zwartwit foto's de voorkeur hebben, mogen er ook kleurenfoto's worden ingezonden. Deze zullen in een afzonderlijke categorie worden beoordeeld. Voor het beoordelen van de inzendingen zal een jury worden samengesteld door Jaap Taapken, onder andere redacteur van 'Het Vogeljaar', en door vogel- en persfotograaf Wim Smeets.

De wedstrijd staat open voor alle leden en huisgenootleden van de vogelwerkgroep en ook voor hun gezinsleden of huisgenoten. Per inzender mogen maximaal vier foto's worden ingeleverd. Het formaat moet minimaal 13 x 18 cm zijn. De maximale grootte

is 18 x 24 cm. Alle foto's moeten zijn afgedrukt op glanzend papier en aan de achterzijde voorzien zijn van naam en adres. Voor de vogelfoto's geldt dat opnamen van vogels op of in de directe omgeving van het nest zullen worden uitgesloten van deelname. De landschapsfoto's moeten opnamen zijn van gebieden in het werkgebied van de vogelwerkgroep.

Voor de drie beste inzenders van zwartwit foto's zal een prijs beschikbaar worden gesteld. Daarnaast kunnen er in deze categorie nog twee eervolle vermeldingen worden toegekend. In de categorie kleurenfoto's wordt één prijs toegekend en er kan daarbij tevens één eervolle vermelding worden gegeven.

De uitslag van deze wedstrijd zal worden bekend gemaakt tijdens de SVN -dag in oktober. De ingezonden foto's zullen op deze dag ook worden tentoongesteld. Bekroonde foto's zullen tevens worden gepubliceerd in 'De Korhaan'. Indien niet vooraf door de

inzender is aangegeven dat de foto's moeten worden geretourneerd, zal worden aangenomen dat deze opgenomen kunnen worden in het fotoarchief van 'De Korhaan'. In dat geval behoudt de redactie zich ook het recht voor deze foto's te gebruiken voor ons clubblad.

Alle inzendingen voor deze fotowedstrijd dienen uiterlijk vóór 1 september 1997 in het bezit te zijn van Rob Kole, Torenvalk 22, 3752 SK Bunschoten. Voor vragen kunt u bellen naar (033) 298 23 03.

PROGRAMMA

Zaterdag 21 september: Ochtend-wandelexcursie De Stulp - Pluismeer o.l.v. Ronald Sinoo, Jan Terlouw en Hugo Weenen. Vertrek om 7.30 uur vanaf de parkeerplaats bij de midgetgolf in het centrum van Lage Vuursche.

Donderdag 26 september: De heer P. van Gaalen houdt een lezing over "Vogels van Polen en Tsjechië". Paul van Gaalen is natuurfotograaf. Hij heeft recent samen met Jan van Gelderen in opdracht van het WNF een boek gepubliceerd getiteld : "De wereld van de zwarte stern". Hij zal zijn vogelobservaties in de Biebrza-moerassen in Noordoost Polen en Sumava (Boheemse Woud) in Tsjechië laten zien. In het eerste deel van de lezing besteedt hij bijzondere aandacht aan de zwarte stern. De lezing vindt plaats in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 28 september: Europese trekteldag. De gehele dag is de telpost in het Corversbos bezet. Zie elders in deze Korhaan.

Vrijdag 4 tot en met zondag 6 oktober: Najaarsweekend Vlieland, in de kampeerboerderij 't Westend. (Inschrijftermijn verstreken).

Dinsdag 8 oktober: Werkcontactavond - tevens bijeenkomst van de werkgroep 'Roofvogels' in Kasteel Groeneveld te Baarn. Vanaf 19.30 uur is de koffie klaar.

Zaterdag 19 oktober: Themadag Nederlandse Ornithologische Unie (NOU) in samenwerking met Rijkswaterstaat RIZA in Harderwijk. Zie elders in deze Korhaan.

Donderdag 24 oktober: Lezing door Dick Jonkers: Zwaluwen. Dick Jonkers, ornitholoog en erelid van onze Vogelwerkgroep, is werkzaam bij het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek. Hij is van het begin af aan actief betrokken bij het landelijke gierzwaluwproject. Samen met H.N. Leys heeft hij verschillende keren gepubliceerd in Het Vogeljaar over huiszwaluwinventarisatie. De verschillende zwaluwen die in ons land voorkomen worden besproken, met bijzondere aandacht voor de huiszwaluw. De lezing vindt plaats in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zondag 27 oktober: Ochtend-wandelexcursie langs de Gooimeerkust o.l.v. Anco Driessen en Rob van Maanen. Vertrek om 7.00 uur (denk aan wintertijd!) vanaf het begin van de Huizer pier, Oude Haven te Huizen.

Zaterdag 9 november: Dagexcursie Flevopolder o.l.v. Anco Driessen, Wim Leclercq, Jacques Meijer, Rob van Veen en Adri Vermeule. Vertrek om 7.30 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. Brood en drinken meenemen.

Dinsdag 12 november: Werkcontactavond in Kasteel Groeneveld te Baarn. Vanaf 19.30 uur is de koffie klaar.

Zaterdag 23 november: 13e Noordhollandse Vogeldag in IJmuiden (Zie elders deze Korhaan).

Zondag 24 november: Ochtend-wandelexcursie Laarder Wasmeer o.l.v. Bertus van de Brink en Nico Dwars. Vertrek om 8.00 uur vanaf het toegangshek aan het eind van de Meerweg te Hilversum.

Zaterdag 30 november: Sovon-dag in Nijmegen.

Zaterdag 7 december: Ochtend-wandelexcursie Loenderveense plassen o.l.v. Jan van Bergeijk. Vertrek om 8.30 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum.

Dinsdag 10 december: Werkcontactavond in Kasteel Groeneveld te Baarn. Vanaf 19.30 uur is de koffie klaar.

Zaterdag 14 december: Wilgen knotten onder leiding van Erik Lam. Verzamelen om 9.30 uur bij de familie Driessen, Kleizuwe 105A in Vreeland. Brood en mok meenemen. Voor soep en koffie en gereedschap wordt gezorgd.

Zondag 5 januari: Ochtend-wandelexcursie 's-Gravelandse landgoederen o.l.v. Fred van Klaveren en Yolande Bosman. Vertrek om 8.45 uur vanaf de parkeerplaats van Schaep en Burgh (bezoekerscentrum van Natuurmonumenten) te 's-Graveland.

Dinsdag 14 januari: Vergadering van de subgroep Avifauna in de Orangerie van Kasteel Groeneveld te Baarn. Vanaf 19.30 uur is de koffie klaar. De vergadering begint uiterlijk om 20.00 uur.

Zaterdag 18 januari: Dagexcursie Friesland (ganzen) o.l.v. Dick Jonkers, Jacques Meijer en Rob van Veen. Vertrek om 7.30 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. Brood en drinken meenemen.

Zondag 2 februari: Ochtend-wandelexcursie Einde Gooi-Hoerneboegsche Heide o.l.v. Gerard Mijnhout. Vertrek om 8.15 uur vanaf de parkeerplaats tegenover Vliegveld Hilversum.

Dinsdag 11 februari: Werkcontactavond in Kasteel Groeneveld te Baarn. Vanaf 19.30 uur is de koffie klaar.

Zaterdag 15 februari: Ochtendwandelexcursie Cronebos en Hilversums Wasmeer o.l.v. Jan Terlouw en Gerard Mijnhout. Vertrek om 8.15 uur. Verzamelen op de kruising van de Soestdijkerstraatweg en het zandpad schuin tegenover de ingang van het klooster Monikenberg (paddestoel 21735).

Vrijdag 28 februari: Avond-uilencursie rondom Kasteel Groeneveld o.l.v. Frank v.d. Weijer en Nico Klippel. Vertrek om 21.00 uur vanaf het hek van Kasteel Groeneveld te Baarn.

Zondag 9 maart: Ochtend auto- en wandelexcursie naar de nieuwe observatiehut bij de Oostvaardersplassen, "De Zeearend", o.l.v. Bertus v.d. Brink en Wim Leclercq. Vertrek om 7.30 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. Brood en drinken meenemen, zo mogelijk ook je telescoop. Stevige wandelschoenen aanbevolen; we lopen ongeveer 5 1/2 km.

Dinsdag 11 maart: Werkcontactavond in Kasteel Groeneveld te Baarn. Vanaf 19.30 uur is de koffie klaar.

Zaterdag 22 maart: Jubileumdag in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum.

Vrijdag 18 tot en met zondag 20 april: Voorjaarsweekend Terschelling. Vanwege ons jubileumjaar gaan we met de ochtendboot (vertrek 10.05 uur uit Harlingen) naar het eiland: dus probeer dit keer ook de vrijdag vast vrij te maken. We maken er een feestelijk weekend van. We hopen dat alle excursieleiders mee gaan. De kosten ad f 150,- moeten uiterlijk 1 maart 1997 zijn overgeschreven op postrekening 25 29 179 ten name van Penningmeester van de VWG Het Gooi e.o. te Weesp. Eveneens voor 1 maart moet u zich schriftelijk aanmelden bij Joke van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn. Vergeet niet daarbij te vermelden uw naam, volledige adres en telefoonnummer.

Zaterdag 3 mei: Ochtend-wandelexcursie Laegieskamp-Koelienbad o.l.v. Johan van Galen Last en Bertus v.d. Brink. Vertrek om 6.30 uur vanaf de Verlengde Fortlaan in Naarden. Stevige waterdichte schoenen of laarzen aanbevolen. De wandeling duurt plm. vijf uur. Brood en drinken meenemen.

Zondag 4 mei: Openbare excursie: Vroege vogelwandeling met de boswachter rondom Kasteel Groeneveld o.l.v. boswachter Huub Berger en excursieleiders van de VWG. vertrek 5.30 uur. Neem familie en vrienden mee.

Zaterdag 24 en/of zondag 25 mei: Jubileumactiviteit bij Natuurmonumenten op Schaep en Burgh in 's-Graveland.

Zondag 1 juni: Hele-dagexcursie: Speciale Jubileumexcursie o.l.v. Bertus v.d. Brink, Anco Driessen, Fred van Klaveren, Wim Leclercq, Adri Vermeule en Frank v.d. Weijer.

Donderdag 19 juni: Vaarexcursie Naardermeer o.l.v. Johan van Galen Last. We varen plm. drie uur. Zorg ervoor dat u tegen de muggen bent gewapend. De kosten ad f 12,50 moeten uiterlijk 19 mei 1997 zijn overgeschreven op postrekening 25 29 179 ten name van Penningmeester van de VWG Het Gooi e.o. te Weesp. Eveneens voor 19 mei moet u zich schriftelijk aanmelden bij Joke van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn. Vergeet niet daarbij te vermelden uw naam, volledige adres en telefoonnummer.

Woensdag 27 augustus: avondexcursie naar Zuid-Flevoland, ten oosten van de Stichtse Brug, o.l.v. Bertus v.d. Brink. Vertrek 19.00 uur.

ONTVANGEN LITERATUUR

Samenstelling: Linda Willemstein

Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Argus, Kwartaaltijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 21 no 2, juli 1996: Aalscholvers contra vissers.

Boomblad, IBN-DLO, jrg 8 no 3, juni 1996: Weidevogels profiteren van ruime jas.

De DompHoorn, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jrg 31 no 2, juni 1996.

Dutch Birding, Dutch Birding Association, jrg 18 no 2, 1996: Kleine Topper in Zeeland in winter en voorjaar 1994/95.

Idem, jrg 18 no 3, 1996: Havikarend op Vlieland in september 1995: Rare birds in the Netherlands in 1994.

Ficedula, Tijdschrift van Twentse VWG, jrg 25 no 2, juni 1996: Massale trek van kraanvogels over Oost-Twente.

Fitis, VWG Zuid-Kennemerland, jrg 32 no 2, 1996

De Glerzwaluw, VWG Amsterdam, jrg 34 no 1/2, 1996: Waarnemingen regio Amsterdam.

De Graspleper, Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN), jrg 16 no 2, juni 1996: De boerenzwaluw in Waterland-Oost - Vispassage moet voedsel Lepelaars verbeteren.

De Grauwe Gans, St. Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland, jrg 12 no 2, juli 1996

De Grutter, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 20 no 3, juni 1996: Berg-eenden met jongen in de jaren negentig.

De Kleine Ratelaar, IVN Gooi e.o., jrg 18 no 3, augustus 1996.

De Korhaan, Ver. voor Vogel- en Natuurstudie De Wielewaal, afd. De Noorderkempen, jrg 24 no 3, juli 1996.

Knippekrant, Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 20, mei 1996: Raven broeden weer in Nederland.

Idem, jrg 20 juli 1996: Roek test de tolerantie - Roek vraagt tonnen belastinggeld.

De Krulsbek, Vogelwacht Utrecht, jrg 39 no 3, juni 1996: Veldwaarnemingen - Vogelsoorten in de Lopikerwaard.

Meerkoet, Natuur en Milieufederatie Wierhaven, no 2, 1996: Geelpootmeeuwen in oostelijk Duitsland.

Mens en Natuur, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie, jrg 47 no 2, zomer 1996.

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 20 no 6, juni 1996.

Idem, jrg 20 no 7/8, juli/augustus 1996.

NatuurNabij, IVN Eemland, jrg 24 no 2, mei 1996.

Idem, jrg 24 no 3, juni 1996.

NME Magazine, Stichting Regionaal Natuur- en Milieu-Educatie centrum voor het Gooi en omstreken.

Noordhollands Landschap, Stichting Het Noordhollands Landschap, jrg 23 no 2, 1996: Vogels passen zich aan in dynamisch Amsterdam - Hoeveel mag een Kievit kosten?

Onze Waard, Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard.

Politie Dier en Milieu, Vereniging Politie dieren en milieubescherming, jrg 71 no 2, juni 1996: Met geduld en liefde wordt zelfs een zwaan je grootste vriend - Bast-aarden zijn niet beschermd.

De Smlent, Nieuwsbrief Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland.

SOVON Nieuws, jrg 9 no 2, juni 1996: SOVON Watervogeltellingen Waddengebied - Veranderd broedvogelonderzoek - Weidevogelonderzoek 1996.

De Steenloper, Vogelwerkgroep Den Helder.

De Takkelling, Werkgroep Roofvogels Nederland, jrg 4 no 2, 1996: Zeearend-werk in Polen - Influx van Blauwe Kieken-

dieven in het noordelijk deltagebied in de winter van 1995/96 - Wespdierven te over? - Haviken trekken zich niets van de kou aan.

De Tringlaan, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 19 no 3, juni 1996: Waarnemingen van de rode wouw.

Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 49 no 3, 1996: Eenden dom? - Aantalsontwikkeling van de roofvogels in Nederland.

Van Nature, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 6 no 5, mei 1996

Idem, jrg 6 no 6/7, juni/juli 1996: Velling bos voor korhoen.

Veld- en Vitrine, Mededelingen van het Fries Natuurmuseum, no 130, juni 1996: Opvallend gedrag van Kieviten.

Het Vogeljaar, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 44 no 2, 1996: Het dilemma van de Rosse Stekeltaartend - Een eeuw lang vogels op Texel - De vinken van Charles Darwin.

Idem, jrg 44 no 3, juni 1996: Het effect van novemberweer op het gedrag van Kievit, goudplevier en wulp - De huiszwaluw in gemeente Borsele (1989-1995) - De zomer van de Grauwe Vliegenvangers.

Vogels, Tijdschrift over vogels en vogelbescherming, jrg 16 no 94, juli/

augustus 1996: Kameroen: de vogelrijkdom van Logogne.

Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland i.s.m. de Kerkuilen werkgroep Nederland, jrg 9 no 4, juni 1996: Regeling onbeschermde vogels 1996-1997.

Idem, jrg 9 no 3, mei 1996: 1995 topjaar voor kerkuil - De kerkuil in Nederland.

Idem, jrg 9 no 2, maart 1996: De coeivaar.

Vrienden van het Gooi, jrg 1996 no 2.

De Wijde Blik, Tijdschrift voor natuur en milieu in Gooi, Vechtstreek e.o., jrg 13 no 96/2, juli 1996.

Toekomstvisie op de provinciale weg Bussum - Weesp en de Bovenmeent (Zie pagina 113).

MUTATIES LEDENBESTAND

Nieuwe leden:

B.M.Blessing
Mw.H.Hepp
M. in 't Hout
W.J.Kozijn
Mw. C.van Lingen
C.G.H. van Lingen
H.F.Oversteegen
A.A.A.Vendrig
P.Voorhaar
Mw.A.Voorhaar-Verbaan

Lange Huizerweg 1
Ferd.Bollaan 9
Waalstraat 51
Kerklaan 71
Staringlaan 11
idem
Middelgronden 257
Dammerweg 111
Lijnbaan 27
idem

1272 DA Huizen
1412 HR Naarden
1316 ES Almere
1241 GL Kortenhoef
1215 BR Hilversum
hsgen.
1274 BL Huizen
1394 GT Ned.den Berg
3421 XG Oudewater
hsgen.

035-5255423
035-6940076
036-5337345
035-6560404
035-6243909
035-5252067
0294-253519
034-8565927

Adreswijzigingen:

G.J.Brandjes
Mw.E.F.de Breuk
R.G.W.v.d.Brink
Mw.C.M.Ketelaar
A. Stoker
Mw.G.Stoker-Torsing
J.J.Visser

St.Janslaan 21B
Park Boswijk 741
Nic.Maeslaan 11
Knuppelweg 44
Mr.J.C.Buhrmanlaan 29
idem
Klipper 11

1402 LM Bussum
3941 AW Doorn
1399 GB Muiderberg
3823 GJ Amersfoort
1244 PE Ankeveen
1276 BP Huizen

035-6939339
033-4565828
035-6562478
035-5263264

Overleden:

Mw. C. v.d. Baan

Kortenhoef

VELDWAARNEMINGEN

Waarnemingen Overzicht (1)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Dodaars	2	1996-03-29	Hilversums Wasmeer	Paul v.d.Poel
Geoorde Fuut	1	1996-03-29	Hilversums Wasmeer	P.v.d.Poel
Roerdomp	1	1996-02-09	Waterzuivering 055D	R.Th.Huizenga
Grote Zilverreiger	1	1996-03-17	Stichtse Brug	F.Leurs
Ooievaar	3	1996-03-26	Prinsenstraat, Hilversum	N&B Dwars
Lepelaar	1	1996-03-29	Aetsveld, Weesp	A.L.D.Veenendaal
Kleine Zwaan	1	1996-02-17	Zuidpolder te Veld, Eemnes Bl.Ring 188P	A.C.Driessen
Brandgans	42	1996-03-24	Hilversumse Bovenmeent	D.Jonkers/P.Schut
Nijlgans	15	1996-03-05	Achtien Morgen, 's-Graveland	P.Schut
Krakeend	2	1996-03-06	Kust bij Pier, Huizen	A.C.Driessen
Wintertaling	2	1996-03-18	Eempolder bij Eemdijkpont	E.Frater Smid
Pijlstaart	3	1996-03-06	Bilderdijkaan, Hilversum	M.D.Prins
Krooneend	2	1996-03-03	Hollands End, Ankeveen	Paul & Loes v.d.Poel
Tafeleend	4	1996-02-11	Singel (Huizermaatweg)	G.Marmelstein
Kuifeend	10	1996-02-14	Lorentz Vijver	L.van der Poel
Brilduiker	1	1996-02-18	's-Gravelandse Vaart - Luye Gat	P.Schut
Brilduiker	1	1996-03-20	Hilversums Wasmeer	Paul v.d.Poel
Nonnetje	1	1996-02-17	Noordpolder te Veld, Eemnes	A.C.Driessen
Nonnetje	2	1996-02-19	's-Gravelandse Vaart (Luye Gat)	P.Schut
Nonnetje	4	1996-03-18	Alambertskaade, Loenen	W.Duurland
Grote Zaagbek	3	1996-02-12	In sloot achter tuin, Huizen	C.Holzenspies
Grote Zaagbek	6	1996-02-18	's-Gravelandse Vaart (Luye Gat)	P.Schut
Grote Zaagbek	2	1996-03-17	Loodijk, vaart, 's-Graveland	M.Y.Doorveld
Rode Wouw	1	1996-02-13	Libellemeent, Hilversum	R.Sinoo
Rode Wouw	1	1996-02-14	Fort Ronduit, Naarden	W.J.R.de Wijs
Rode Wouw	1	1996-02-22	Keverdijkse Polder	J.W.le Clercq
Blauwe Kiekendief	1	1996-02-09	Weiland, Zuidzijde Naardermeer	F.C.Jager
Blauwe Kiekendief	1	1996-02-10	Hilversumse Meent, Zuidzijde Naardermeer	R.Sinoo
Blauwe Kiekendief	1	1996-03-16	Gooimeer, Oud-Naarden	D.Jonkers/A.Driessen
Havik	1	1996-03-16	Gooimeer bij Oud-Naarden	D.Jonkers/H.de Rooy
Sperwer	1	1996-02-08	Langs Driftweg 055D	R.Th.Huizenga
Sperwer	1	1996-03-11	Tuin Messchaertlaan, Huizen	R.van Lieshout
Sperwer	1	1996-03-27	Cronebos	Paul v.d.Poel
Buizerd	3	1996-02-25	Laarder Eng (Veerweg)	G.Bieshaar
Buizerd	7	1996-03-14	Zuidpolder te Veld	Marc van Houten
Waterhoen	21	1996-02-21	Oude Haven, Hilversum	N&B Dwars
Bontbekplevier	1	1996-02-14	Stichtse Strand	F.Leurs
Kievit	25	1996-02-24	Bij de Bun, Huizen	H.Weenen
Kemphaan	9	1996-03-16	Einde Gooi, Hilversum	Cursus VWG
Grutto	17	1996-03-20	Weiland Hilversumse Meent	F.C.Jager
Grutto	200	1996-03-23	Eempolder	M.Matthijssen/Echtg.
Wulp	5	1996-02-10	Bijvanck, Blaricum	F.Leurs
Tureluur	9	1996-03-24	4e Kwadrant 057	R.Th.Huizenga
Stormmeeuw	2	1996-02-12	Tuin Bilderdijkaan, Hilversum	M.D.Prins
Bosuil	1	1996-03-02	Hilversumse Meent	P.Schut
Ransuil	1	1996-03-14	Vossiuslaan, Bussum	D.Jonkers
Groene Specht	2	1996-02-03	Bussummer Heide	I.G.Jelts
Groene Specht	1	1996-02-08	Fransche Kampweg, Hilversum	P.Schut
Groene Specht	1	1996-03-03	Parkeerpl.t.o. Trappenberg, Blaricum	R.Th.Huizenga
Zwarte Specht	1	1996-02-17	Smithuizerbos	R.Sinoo

VELDWAARNEMINGEN

Waarnemingen Overzicht (2)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Zwarte Specht	1	1996-02-21	Bij Eukeberg 055D	R.Th.Huizenga
Zwarte Specht	1	1996-03-29	Dassenbos	Paul v.d.Poel
Grote Bonte Specht	1	1996-03-31	Bussumerheide, Mil.Terrein	I.G.Jeltes
Kleine Bonte Specht	1	1996-02-25	Laarder Wasmeer	Loes & Paul v.d.Poel
Kleine Bonte Specht	1	1996-03-16	Spanderswoud, Hilversum	R.Sinoo
Boomleeuwerik	8	1996-03-09	Bilderdijklaan, Hilversum	M.D.Prins
Veldleeuwerik	4	1996-03-03	Tafelbergheide 061B	R.Th.Huizenga
Oeverzwaluw	2	1996-03-24	Stichtse Brug	F.Leurs
Boerenzwaluw	2	1996-03-24	Laarder Wasmeer	Loes & Paul v.d.Poel
Waterpieper	6	1996-03-24	Hilversumse Bovenmeent	D.Jonkers/P.Schut
Grote Gele Kwikstaart	1	1996-03-17	Bergse Pad, Ankeveen	D.Jonkers/M.de Graaf
Witte Kwikstaart	1	1996-02-17	Huizermaat, liep op het ijs	B.v.d.Brink
Witte Kwikstaart	62	1996-03-18	Keverdijkse Overscheensche Polder	P.Schut
Pestvogel	26	1996-02-08	Winkelcentrum Holleblok, Huizermaat	W.Weitjens
Pestvogel	36	1996-03-12	Voortuinen v.Almondestraat, Hilversum	A.de Vries/Duurland
Pestvogel	10	1996-03-15	Betje Wolfflaan, Hilversum	G.Mijnhout
Pestvogel	30	1996-03-25	van Tienhovenlaan, Naarden	H.Pfeifer
Blauwborst	1	1996-03-30	Stichtse Brug	F.Leurs
Zwarte Roodstaart	1	1996-03-19	Eemlandweg, Huizen	A.C.Driessen
Roodborsttapuit	3	1996-03-28	Zuiderheide	Paul v.d.Poel
Kramsvogel	50	1996-03-26	Gooimeerkust Huizen-Oud Naarden	H.Weenen
Kramsvogel	4	1996-02-03	Tuin Kloosterlaan, Hilversum	G.F.J.Kamer
Kramsvogel	100	1996-03-01	Zandafraving Oud Huizerweg, Huizen	R.Th.Huizenga
Koperwiek	5	1996-02-25	Aetsveld 017, Weesp	A.T.Bijl
Koperwiek	30	1996-03-20	Einde Gooi	M.D.Prins
Grote Lijster	1	1996-03-29	Vennetje langs A27 bij 't Laar	Paul v.d.Poel
Tuinfluitier	1	1996-03-25	Aetsveld 017, weesp	A.T.Bijl
Tjiftjaf	2	1996-03-28	Lapersveld, Hilversum	Nico Dwars
Vuurgoudhaantje	1	1996-02-09	Tuin, Aetsveld, Weesp	A.T.Bijl
Vuurgoudhaantje	2	1996-02-29	Naarder Vesting	A.M.van der Poel
Baardmannotje	1	1996-03-02	Voorlanden Stichtse Brug, Blaricum	D.Jonkers e.a.
Baardmannotje	2	1996-03-06	Langs Pier, Huizen	A.C.Driessen
Glanskop	2	1996-03-02	Prins Hendriklaan, Blaricum	G.Bieshaar
Boomklever	2	1996-02-18	Bierweg, Blaricum	G.Bieshaar
Boomkruiper	1	1996-02-01	Oud Naarden	B.v.d.Brink
Klapekster	1	1996-02-15	Camping "de Zeven Linden" Baarn	W.Weitjens
Bonte Kraai	1	1996-02-21	Oostermeent, Blaricum	A.C.Driessen
Ringmus	25	1996-02-01	Kalkoventerrein, Huizerpier	B.v.d.Brink
Ringmus	24	1996-03-03	Egelshoek, Hilversum	D.Jonkers/M.de Graaf
Keep	75	1996-02-20	Achter Kasteel Groeneveld	B.v.d.Brink/Beffers
Keep	30	1996-03-03	Schoonoord, 's-Graveland	M.Matthijssen/Echthg.
Putter	3	1996-02-12	Bijvanckweg, Huizen	G.Marmelstein
Putter	14	1996-03-17	Dammerkade, Ankeveen	D.Jonkers/M.de Graaf
Sijs	5	1996-02-24	Bad Vilbelpark, Huizen	H.Weenen
Frater	20	1996-03-17	Stichtse Brug	F.Leurs
Barmsijs	1	1996-03-24	Koerienmeent/Karnemelksloot, Naarden	D.Jonkers
Kleine Barmsijs	13	1996-02-15	Bad Vilbelpark, Huizen	A.C.Driessen
Goudvink	1	1996-02-10	Bussumerheide	I.G.Jeltes
Goudvink	1	1996-02-24	Magdaleen, Naarden	D.Jonkers/M.de Graaf
Appelvink	2	1996-03-18	Catzlaan, Blaricum (voedertafel)	E.Frater Smid
Rietgors	2	1996-03-24	Groeve Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers/M.de Graaf

KOR HAAN

— RONALD SINOO —

KLOK
KLOK
KLOK

WE ZITTEN HIER NU AL VANAF ZONOPGANG VOGEL-TREK TE TELLEN, EN WAT HEBBEN WE NOU HELEMAAL GEZIEN ?

TWEE SPREEQWEN EN EEN VINK !

ALLES IS OP!

ER IS NUL KOMMA NADA TREK! OVER TREK GE-SPROKEN: IS ER NOG WAT TE ETEN ?

WAT?! DE HELE KRAT?!

MAAR IK KAN WEL EEN LEKKER SOERJE KOKEN VAN PADDESTOELEN!

WELJA!
DA'S NOOIT WEG!

LEKKER SOEPJE, AREND-JAN VAN GENT!

JÅ, SMAKELIJK DIE ROOIE CHAMPIGNONS!

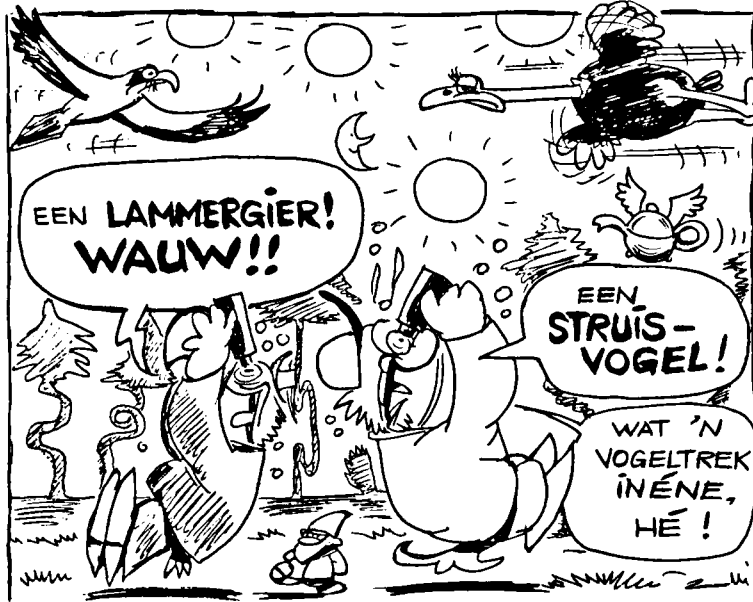
GLOP
GLOP
GLOP

SMAK
SMAK
SMEK

KOR!! EEN PELIKAAN!!

NURK

EEN LAMMERGIER!
WAUW!!

EEN STRUIS-
VOGEL!

WAT 'N VOGELTREK INENE, HÉ!

WIE 000
WIE 000

DIE TWEE HEBBEN VLIENZWAMMEN ZITTEN ETEN!

DAN GA JE RARE DINGEN ZIEN!

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A.Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2982303
Sekretaris	: B.den Hoed	Kronenburgerdwardsstr.3	1271 PR Huizen	035-5261962
Penningmeester	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	0294-411683
SG Algemene Zaken	: L.J.Dwars-Van Achterbergh	Postbus 1493	1200 BL Hilversum	035-6850627
SG Avifauna	: G.M.L.Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Nestkasten	: D.A.Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5260456
SG Vogelcursus	: P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AC Hilversum	035-6831592
SG Excursies	: J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-5418804
SG Communicatie	: P.Schut	Rietmeent 98	1218 AZ Hilversum	035-6936811
SG Natuurbescherming	: Vacant			

Waarnemingskaartjes:

Inzenden	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	0294-411683
Afhalen	: R.G.Moolenbeek	Mr.J.C.Bühmannlaan 42	1244 PH Ankeveen	035-6562641
	W.J.A. Hoeffnagel	Krekelmeent 72	1218 ED Hilversum	035-6919356
	P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AL Hilversum	035-6831592
	J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-5418804

Waarnemingskaartjes kunnen bij alle bestuursleden worden ingeleverd.

Andere Nuttige Adressen:

Controleur Vogelwet	: R.G.Moolenbeek	Mr.J.C.Bühmannlaan 42	1244 PH Ankeveen	035-6562641
Consulent Vogelbescherming en Vrije Vogelreservaten:	R.Kloosterman	Korte Singel 16	1402 SJ Bussum	035-6910562
Aanmelding Vogelcursus	: A.v.Klaveren-Van Oord	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Eempoldertellingen	: R.van Veen	Hoflaan 17	1241 XL Kortenhoef	035-6563642
Vogelasiel Het Gooi	: W.van Ingen-Den Oude	J.v.Schimmelstr.6	1411 VS Naarden	035-6945658

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep, is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

Contributie: Voor leden f. 20,- (minimaal), huisgenootleden f. 7,50 (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte kosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum

XH 3016104 G
J W LECLERCQ

VT HOFFSTR 28
1223EE HILVERSUM